

sanea

na kvalitné
sociálne
služby

osvetový sociálny občasník
nepredajné 3/2023

**VEDIA
POLITICKÉ
STRANY ČO
SO SOCIÁLNYMI
SLUŽBAMI?**

**MUSÍME SI
POMÁHAŤ**

PRÍBEH MONIKY A JEJ FILIPKA

MIRIAM LEXMANN
AKO CHCE EÚ RIEŠIŤ
DLHODOBÚ
STAROSTLIVOSŤ?

Asociácia poskytovateľov
sociálnych služieb v SR

PRÍLOHA
ASOCIÁCIE
POSKYTOVATEĽOV
SOCIÁLNYCH
SLUŽIEB V SR
Strany 21 – 38

ZUZANA STAVROVSKÁ
získala Dobré srdce

Národná cena starostlivosti má svojich víťazov!

STAVIAME A OBNOVUJEME S VAMI

Ponúkame vám výhodný a garantovaný úrok počas celej doby splácania

www.sfrb.sk

sanca

Šanca • osvetový sociálny občasník

Vydáva občianske združenie NÁRUČ Senior & Junior v spolupráci s Asociáciou poskytovateľov sociálnych služieb v SR

ŠÉFREDAKTORKA

Mgr. Anna Ghannamová

EDITOR

Mgr. Juraj Mikloš

REDAKTORI

Mgr. Anna Ghannamová

Mgr. Eva Gantnerová

Eva Sládková

Lenka Dale

Mgr. Juraj Mikloš

ART DIRECTION

Ing. Vladimír Ďurikovič

LAYOUT

Starion, s. r. o.

OBÁLKA FOTO

Zuzana Stavrovská

(foto: Ivona Orešková)

INZERCIA

press@apssvsr.sk

TLAČ

Alfaprint

EVIDENCIA

EV 2936/09

REDAKČNÁ RADA

Mgr. Anna Ghannamová,

Doc. MUDr. Božena Bušová, CSc., MPH,

Mgr. Juraj Mikloš

Nevyžiadané rukopisy a obrazový materiál nevraciamy. Za obsah inzercie zodpovedajú inzerenti. Autorské práva vyhradené.

o. z. NÁRUČ Senior & Junior,
Fedákova 5
841 02 Bratislava
IČO: 30 856 515
e-mail: naruczachrany@naruczachrany.sk
tel: 0903 903 298

dátum vydania: IX/2023, 15. ročník

Vychádza s finančnou podporou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR

EDITORIAL

Menšie zlo? Nie, dobrý kompromis!

Prvýkrát v mojom dospelom živote som stála pred dôležitou krížovatkou či vôbec ísť voliť. Toľko sklamanie z neochoty politikov robiť svoju prácu pre dobro krajiny a lepší život občanov pochtivo ma vohnalo do stavu totálnej frustrácie. Ešte dva týždne pred voľbami som bola presvedčená, že dať hlas komukoľvek priniesie len ďalšie sklamanie a moju spoluzodpovednosť za toto sklamanie. Nie som však človek, ktorý sa vzdáva a mám taký silný pocit vnútornej zodpovednosti, že som sa s tou frustráciou musela popasovať. V jednom som si bola istá: nebudem už voliť menšie zlo!

To samozrejme neznamená voliť to veľké. Išla som najskôr vylučovacou metódou a pomenovala to, čo našej krajine navyše škodí. Bez pochyby je to KORUPCIA, ktorá od najvyšších špičiek siaha neraz až po najnižších úradníkov a áno fungovala tu ako celý korupčný systém. Po zážitku s vládou na čele s Igorom Matovičom je však viac než jasné, že rovnako škodlivý je AMATERIZMUS v politike, ignorovanie odborníkov a faktov, neovládanie základných manažérskych zručností vo vedení štátu, čo vyúsťuje do NESCHOPNOSTI riadiť a do absencie TVORBY KOMPROMISOV. Nuž a v neposlednom rade, a obnažil to záver volebnej kampane, je rovnocenným nebezpečenstvom pre krajinu AGRESIVITA. Teda agresívny štýl komunikácie, vyvolávanie vášní a fyzické násillie. A keby história niekedy chcela Matovičovi pripísať kladné body za jeho zápas proti korupcii, tak čierne bod za to, že to bol predovšetkým on, kto do slovenskej politiky priniesol - krik, vulgarizmy, hrubozrné provokácie ako štýl komunikácie a fyzické násillie - mu už bude patriť navždy. Keby niekto chcel oponovať, že nie je možné dávať spôsobu vedenia politickej komunikácii takú silu ako zápasu proti korupcii, tak si dovoľm pripomenúť, aby sa pozreli na históriu krajín, ktoré si prešli reálnou občiankou vojnou. Aj tam to začínalo nekompromisnou politickou komunikáciou, budovaním nevraživosti k politickému oponentovi a prešlo sa od nadávok k fyzickému násilliu. Najprv medzi politikmi a potom v uliciach a rodinách. Akcia pritom vyvoláva reakciu. Po tom, čo po minulých voľbách politici videli aký úspech táto agresívna komunikácia priniesla Obyčajným ľuďom, nabehli naň takmer

všetci relevantní hráči: V Smere s tým začal najskôr poslanec Blaha a potom ho nasledoval aj líder Fico, veď sila na sociálnych sieťach agresivitou rastie - to vedia aj tvorcovia FB (ten vzorec zobrazovania vymysleli takto zámerne) a úprimne, ani mladé ženy a muži z Progresívneho Slovenska si občasn servítky pred ústa neberú. Hoci ich inteligencia volí navonok prijateľnejšie metódy a agresívne viac vystupujú ich fanúšikovia než samotní lídri. Zmätkoz z duše som sa rozhodla hľadať poriadkom na papieri. Prešla som od spôsobu politiky k jej obsahu. A teda bola som dosť šokovaná ako mnohé, preferenciami aj relevantné politické strany odignorovali potrebu napísania a zverejnenia jasného a zrozumiteľného volebného programu. Už sa to asi nenosí. Fakt to nikto nečíta? No ja som chcela vedieť, kto je ako pripravený riešiť najväčšie problémy Slovenska: zdravotníctvo, školstvo, sociálne služby či nízku produktivitu práce a pod.. Po prieskume jasne vyšlo, že najprepracovanejší volebný program má KDH, SAS a v menšej, ale jasnej miere Hlas - sociálna demokracia a ešte Demokrati. A nebude to asi náhoda, že práve tieto strany vo svojej politike a v kampaniach nejdu na „hranu“. Ich lídri nie sú až tak agresívni a aj v politických debatách dávali najavo, že sú schopní robiť kompromis či už ohľadom osôb v budúcej vláde, alebo ohľadom ústupkov v programe. Aj PS má program vypracovaný, ale pri kontroverzných témach kompromis z neho nevykúka ani náhodou. Lebo úprimne: mohli by sme sa baviť o registrovaných partnerstvách a interrupciách až po tom, keď vyriešime to zdravotníctvo, školstvo, dlhodobú starostlivosť a to, že tu už nikto za tie nízke platy nechce normálne robiť? Takže zostanem pri kompromisnom kľúči: Veď „katolibanci“ z KDH vlastne odišli, SAS je pre mnohých prijateľnejší liberalizmus než ten v PS, Hlas je pokojnejšia odnož sociálnej demokracie a Demokrati sú bojovníkmi proti korupcii s ľudskou tvárou. Pre mňa osobne by bol takýto štvorlístok novej vlády prijateľný. Podstatné však je, aby si každý našiel svoju cestu, ktorá ho dovedie k volebnej urne. Tým čo pracujú v sociálnych službách možno pomôže analýza programov v téme sociálne služby, ktorú prinášame na str. 4.

Anna Ghannamová
predsedníčka APSS v SR

A odbornú prax a samotnú APSS v SR toto obdobie mnohému naučilo. Viac sme argumentovali v kuloároch ako na ulíci, viac sme lobovali ako demonštrovali a uvedomili sme si, že ak politici nerozumejú sociálnym službám a nemajú o tejto ťažkej problematike dost informácií, že je to aj naša zodpovednosť. Nadviazali sme na skúsenosť našich „spanilých jász“ po krajoch v SR, ktoré sme absolvovali už po druhých samosprávnych voľbách, čo nám pomohlo viac a lepšie spolupracovať s krajinami a s SK8 a rozhodli sme sa podobné „spanilé jazdy“ absolvovať od apríla do mája 2023 aj po politických centráloch. S prioritami APSS v SR pre reformu financovania sociálnych služieb a s poslednými presnými údajmi o stave sociálnych služieb, ktoré vzišli s Informačného systému sociálnych služieb (IS SOS) sme navštívili osoby v politických stranách, ktoré centrály určili ako tých, čo sa oblasťou sociálnych vecí, služieb a dlhodobej starostlivosti v ich strane venujú. Prelomovým sa stal 8. jún keď sme zorganizovali Okrúhly stôl na tému Zmena financovania v sociálnych službách. Pozvanie do diskusie vtedy prijali: Jana Žitňanská - Demokrati, Erik Tomáš - HLAS sociálna demokracia, Lucia

KTORÉ POLITICKÉ STRANY CHCÚ A VEDIA RIEŠIŤ PROBLÉMY V SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH A DLHODOBEJ STAROSTLIVOSTI

POZNÁTE VOLEBNÉ PROGRAMY Z OBLASTI KTOROU ŽIJETE?

Z ČASTI TO BOLA PANDÉMIA A Z ČASTI TAKMER 14 ROKOV ZÁPASU, KTORÝ ZVÁDZA ASOCIÁCIA POSKYTOVATEĽOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V SR, ŽE SA O TÉMU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB, DLHODOBEJ STAROSTLIVOSTI A ZLÉHO FINANCOVANIA V TEJTO OBLASTI ZAČALI ZAUJÍMAŤ V POSLEDNOM VOLEBNOM OBDOBÍ AJ SLOVENSKÍ POLITICI. ISTE, VO VEĽKEJ MIERE POMOHLA AJ SKUTOČNOSŤ, ŽE ŠTÁTNOU TAJOMNÍČKOU MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SA ŠTALA SOŇA GABORČÁKOVÁ, KTORÁ BOLA POTOM V ÚRADNÍCKEJ VLÁDE DOČASNE POVERENOU MINISTERKOU TOHTO REZORTU. JEJ PRIAMA SKÚSENOSŤ ZO SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A JEJ ODVAHA PRESADZOVAŤ NAJPRV U MINISTRA MILANA KRAJNIAKA A POTOM SAMOSTATNE DOBRÉ RIEŠENIA, POMOHLA SOCIÁLNYM SLUŽBÁM TAK, AKO NIKTO PREDTÝM.

Plaváková a Tomáš Hellebrandt - Progresívne Slovensko, Martina Holečková z KDĽH, Alexandra Boocová a Ľudovít Kaník z Modrý Most – Híd, Lucia Drábková z OĽANO a Peter Cmorej z SAS. Pozvaní boli, ale neprišli: Milan Krajniak so Sme rodina a Ján Richter a Michal Stuška so Smeru.

Diskutovalo sa o tom čo nás v sociálnych službách trápi najviac:

- Nedostatok opatrovateliek a sestier v sociálnych službách a ich nestála fluktuácia, veľmi nízke mzdy a vysoký priemerný vek
- To, že obce a mestá roky ignorujú svoje povinnosti voči odkázaným a neplatia

- neverejným poskytovateľom finančný príspevok na prevádzku (FPP) a ak platia, tak mnohí nezákonné nižšie čiastky
- Chaos v kompetenciách a posudkovej činnosti
- Zaoštvávanie vo financovaní soc. služieb z verejných zdrojov už aj za Českou republikou nielen za vyspelými štátmi EÚ

aj po ňom o tému živo zaujímal a bojoval ako lev, aby niektoré nutné kroky do volebného programu SAS u svojich kolegov aj presadil a vďaka nemu je ich volebný program v téme sociálnych služieb a dlhodobej starostlivosti dost jasný a konkrétny.

- Odstránenie bariér práce popri opatrovaní odkázanej osoby
Osoba, ktorá opatruje ťažko zdravotne postihnutého, môže popri opatrovaní zarobiť najviac dvojnásobok sumy životného minima (dnes približne 535 eur). Zákon tak ľuďom v neľahkej životnej situácii obmedzuje možnosť pracovať a zlepšiť život seba a opatrovanej osoby. Uvedený limit je obzvlášť nedostatočný u vysokokvalifikovaných osôb, ktoré dokážu pracovať za vysokú hodinovú mzdu a ľahko presiahnu stanovený limit. **RIEŠENIE:** Odstránime obmedzenie maximálneho príjmu opatrovníka popri poberaní príspevku na opatrovanie zo zákona.

- Primerané požiadavky na Zariadenia sociálnych služieb
Požiadavky na zamestnancov a vybavenie Zariadení sociálnych služieb (ZSS) každým rokom narastajú, normy sú prísnejšie ako v zahraničí alebo v iných porovnateľných profesiách. Napríklad hotel musí mať na jedného ubytova-

lia, ktorí nemajú snahu spĺňať požadované kritériá a odbornú kvalifikáciu. Práve s tzv. „čiernymi“ zariadeniami sú spojené kauzy nehumánneho správania sa k odkázaným osobám. **RIEŠENIE:** V zmysle reformy financovania sociálnych služieb, ktorá je súčasťou Plánu obnovy, bude finančný príspevok na odkázanosť vyplácaný formou Osobného rozpočtu prijímateľa sociálnej dávky. Osobný rozpočet bude vyplácať formou poukazu, ktorý si prijímateľ sociálnej dávky uplatní v ZSS. „Čierne“ zariadenia budú nútené začať vykonávať svoju činnosť oficiálne.

- Poriadok vo financovaní aj v kompetenciách pri sociálnych službách
Verejná a neverejná poskytovatelia sociálnych služieb sú financovaní rozdielnym spôsobom. Finančný príspevok na prevádzku od samosprávnych krajov sa vypočítava štyrmi rôznymi spôsobmi a nie je možné jeho využitie ani na nutné opravy. Kompetencie obcí a VÚC sa prekrývajú. **RIEŠENIE:** Po vzore Českej republiky zmeníme verejné ZSS z rozpočtových na príspevkové organizácie, aby mali verejná a neverejná poskytovatelia rovnaké financovanie a prístup k dotáciám. Finančný príspevok na prevádzku zmeníme na paušálny príspevok

- Nedostatok zdrojov na evakuačné výťahy, na opravy na inovácie a zvyšujúce sa nároky na kvalitu pri nezvyšujúcich sa príjmoch na tento účel

Tak podrobné otázky a tak priame odpovede politikov na konkrétnu odbornú vec, ktorá sa však týka masy ľudí už dávno niekde nezazneli a poskytovatelia a aj širšia verejnosť si mohla urobiť jasný obraz o tom, kto problematike rozumie a kto má v talóne naozaj aj nejaké konkrétne riešenia. Boli sme preto zvedaví, čo z návrhov, ktoré padli v tejto diskusii sa naozaj dostalo do volebných programov politických strán:

SAS

milo prekvapila

Milo prekvapila SAS, ktorá roky pred tým o tému sociálnych služieb a odkázanosti ani nezavádila. Kandidát Peter Cmorej sa však aj pred okrúhlym stolom

ného 6m², pokiaľ ZSS od 8 do 10 m². Mnohé zariadenia stanovené normy nespĺňajú a nedokážu splniť. Kritériá tak existujú iba na papieri a nikto si ich ani nedovolí reálne vymáhať. Navyše, štát opakovane ukladá ZSS povinnosti, na ktorých splnenie im nevyčlení finančné prostriedky. **RIEŠENIE:** Urobíme revíziu požiadaviek kladených na Zariadenia sociálnych služieb s cieľom ponechať iba tie, ktoré majú zmysel. Na splnenie chýbajúcich kritérií vytvoríme časové rámce a projekty ich financovania. Zavedieme pravidlo, že so zavedením každej novej povinnosti musí MPSVaR zároveň označiť zdroj financovania (príspevok z kapitoly ministerstva, samospráva, samoplatcovia).

- Finančný príspevok na odkázanosť formou poukazu

V sektore poskytovania sociálnych služieb dnes vďaka neprehľadnému financovaniu pôsobia aj tzv. „čierne“ zariadenia a „čierni“ terénni opatrovate-

a umožníme, aby bolo do ekonomicky oprávnených nákladov možné zarátavať opravu havarijných stavov a nevyhnutné opravy. Kompetencie v pobytových službách presunieme prevažne na vyššie územné celky.

- Odstránenie gold-platingu pri kapacite ZSS

Zariadenia sociálnych služieb sa postupne menia na menšie zariadenia s maximálnym počtom 40 prijímateľov sociálnej služby. Zákon neumožňuje vytvorenie nového zariadenia s väčším počtom prijímateľov sociálnej služby, bez ohľadu na druh, formu a ekonomickú udržateľnosť zariadenia. V praxi to znamená, že kapacity ZSS sa už niekoľko rokov prakticky nerozširujú. Obmedzenie na 40 prijímateľov sociálnej služby je však naša národná regulácia, napríklad v Nemecku a v Českej republike vznikajú naďalej zariadenia aj pre vyše 100 klientov, a to pri zachovaní všetkých princípov

individuálneho prístupu ku klientovi.
RIEŠENIE: Odstránime gold-plating a umožníme rozširovanie ponuky ZSS aj zariadeniami s väčším počtom prijímateľov sociálnych služieb ako 40. Maximálne kapacity ZSS musia byť stanovené so zohľadnením druhu a ekonomickej efektívnosti poskytovanej sociálnej služby. Vznik menších zariadení môže byť naďalej motivovaný nastavením projektov z eurofondov.

KDH

riadne zabralo

Veľkú snahu prejavila aj podpredsedníčka KDH Martina Holečková, ktorá sa o problémy systému sociálnych služieb a starostlivosti venovala dlhší čas a s APSS v SR aj aktívne pol roka komunikovala v snahe dozvedieť sa návrhy riešení od odbornej praxe. Do volebného programu sa je podarilo presadiť mnohé pozitívne návrhy. Tu je výber z volebného programu KDH:

1. Každý opatrovaný človek a opatrovateľ si zaslužia mať sa lepšie

Hlavné ciele: Opatrovatelia na Slovensku sú v takej kriticknej situácii, že nutne musia nastať zásadné zmeny financovania sektora a zvýšenie miezd opatrovateľov. Preto pripravíme nový zákon. Zadefinuje profesiu, posilnenie kompetencií a vzdelávanie formálneho a neformálneho „opatrovateľa“, zavedieme možnosť rekondičných pobytov hradených zo strany štátu pre zamestnancov v sociálnej oblasti a zrovnoprávnime financovanie verejných a neverejných poskytovateľov. Zároveň zjednotíme proces posudzovania.

Opatrenia:

- Navýšime finančné ohodnotenie formálnych a neformálnych opatrovateľov a ďalších zamestnancov v sociálnych službách, aby pre nich bolo atraktívne pracovať na Slovensku a nie v zahraničí. Preto navrhuje zvýšiť o 500 eur príspevok pre domácich opatrovateľov a o 50 % mzdy v sociálnych službách.
- Zákonom zadefinujeme profesiu, posilnenie kompetencií a vzdelávanie formálneho a neformálneho opatrovateľa a otvoríme diskusiu ohľadom rozšírenia foriem pracovného vzťahu pre opatrovateľov/-ky poskytujúcich terénnu opatrovateľskú službu.
- Zavedieme profesionálnu podporu neformálnym opatrovateľom financovanú štátom vo forme: profi rodič + profi opatrovateľ/ošetrovateľ ako supervízor – ktorí po pridelení príspevku za

opatrovanie budú bezplatne k dispozícii neformálnemu opatrovateľovi na určité obdobie s cieľom zvyšovania kvality procesu opatrovania a poskytnutia profesionálnej podpory a poradenstva pre začínajúceho neformálneho opatrovateľa.

- Otvoríme diskusiu skoršieho odchodu do dôchodku pre opatrovateľov a ďalšie fyzicky a psychicky náročné pracovné pozície v pomáhajúcich profesiách.
- Zavedieme databázu opatrovateľov na regionálnej úrovni, aby si odkázaný človek, či jeho rodina mohla dohľadať potrebnú pomoc a poskytnutie služieb formálnym opatrovateľom, ktorého si samé vyberú. Spustíme povinnú registráciu opatrovateľov pre zlepšenie prehľadu o dostupnosti opatrovateľskej služby.
- Legislatívne zadefinujeme vytváranie rezervy (miesto/lôžko) u poskytovateľov sociálnych služieb všetkých foriem (pobytová, ambulantná, terénna) na účel poskytnutia odľahčovacej služby v čase potreby opatrovaného, ktorá bude aj v čase neobsadenosti financovaná štátom.

- V rámci odľahčovacej služby zavedieme zákonnú povinnosť, aby úkony odkázanosti a bývanie boli pre opatrovaného poskytnuté bezplatne.

- Zavedieme asistenčné služby neformálnym opatrovateľom, aby mohli s opatrovaným stráviť určitý voľný čas ako rodina (mama/otec a dieťa, dcéra/syn a otec/mama) napríklad pri návšteve kina či divadla a podobne.

- Zabezpečíme trvalú udržateľnosť poskytovania opatrovateľskej služby aj po skončení národného projektu financovaného z Európskej únie, aby opatrovaní mali garanciu, že bude o nich postarané a opatrovatelia nemali obavy o svoju budúcnosť.

2. Spojenie zdravotnej a sociálnej starostlivosti má fungovať lepšie

Najväčšou hodnotou je ľudská dôstojnosť každého človeka. Predovšetkým v chorobe či v núdzi, čo nás robí zrani-

teľným a odkázaným na pomoc iných.
Hlavné ciele: Udržať čo najdlhšie ľudí vo svojom prirodzenom prostredí a v čo najnižšej miere odkázanosti.

Opatrenia:

- Upravíme zákon o dlhodobej starostlivosti v spolupráci rezortov zdravotníctva a sociálnych vecí.
- Podporíme komunitnú zdravotno-sociálnu starostlivosť vytvorením siete zariadení pre dlhodobú a následnú zdravotno-sociálnu starostlivosť tak, aby sa postupne zvýšila dostupnosť na celom území Slovenska.
- Na základe oprávnených ošetrovateľských potrieb zvýšime počet ošetrovateľských lôžok v jednotlivých krajoch v zariadeniach sociálnych služieb. Zavedieme povinný systém financovania všetkých ošetrovateľských výkonov všetkými zdravotnými poisťovňami v zariadeniach sociálnych služieb podľa reálnej potreby, nie na základe limitov stanovených poisťovňami.
- V ústavných zdravotníckych zariadeniach budeme vyžadovať zriadenie podporných tímov pre osoby s vysokým rizikom

REPUBLIKA ☺

Nuž a pri programe Republiky sme sa museli len pousmiať: zo štyroch bodov, ktoré sa týkajú sociálnych služieb vyberáme bod č. 3, ktorý je dôkazom, že „odborníci“ v republike si nevšimli, že to, čo chcú založiť už rok existuje a funguje: „3. Kontrola štandardov kvality U verejných, ako aj u neverejných poskytovateľov sociálnych služieb zriadieme špecializovaný kontrolný orgán, teda istú formu inšpekcie v sociálnych službách, ktorá bude striktné dohliadať na dodržiavanie ľudských práv u prijímateľov sociálnych služieb.“

odkázanosti, špecifickými ošetrovateľskými alebo paliatívnymi potrebami.

- Posilníme sieť mobilných Agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti a podporíme všeobecnú a špecializovanú paliatívnu starostlivosť tak, aby sme predišli nadbytočným hospitalizáciám, zhoršeniu kvality života a aby sme umožnili osobám dôstojné umieranie v domácom prostredí.
- Zrušíme predpisovanie dietickej potraviny na recepty. Zavedieme poukážku na dietickej potraviny, bez obmedzenia výberu potravín.
- Pre sociálne odkázaných zavedieme poukážku na doplatky na lieky a pomôcky.
- Vytvoríme zákonné podmienky pre fungovanie sociálnych pracovníkov v zdravotníctve, ktorí pomôžu pacientom riešiť sociálne problémy a vybaviť následnú starostlivosť po prepustení z nemocnice.
- V spolupráci s Ministerstvom zdravotníctva, VÚC, mestami a obcami prehodnotíme vzájomné kompetencie, platobné mechanizmy a prepojenie zdravotnej a sociálnej starostlivosti, obzvlášť pre seniorov, dlhodobo chorých a ľudí so zdravotným postihnutím.

- V spolupráci s Ministerstvom zdravotníctva vytvoríme elektronickú koordináciu službu, ktorá bude združovať ponuku zdravotno-sociálnych služieb v prirodzených komunitách, vrátane zariadení sociálnych služieb.
- Budeme podporovať starostlivosť v domácom prostredí, a to zvýšenou podporou neformálnych opatrovateľov a dostupnosťou ambulantných a terénnych zdravotno-sociálnych služieb.
- Zabezpečíme spravodlivé financovanie všeobecnej a špecializovanej paliatívnej starostlivosti.
- Otvoríme odbornú diskusiu a urobíme analýzu možného spojenia Ministerstva zdravotníctva so sociálnou agendou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny.
- Otvoríme diskusiu prerozdelenia súčasných odvodov tak, aby sme nezaťažili ľudí novým odvodom naviac, ale aby sme vyčlenili zo súčasného odvodového zaťaženia nový odvod na odkázanosť, ktorý bude slúžiť na financovanie zdravotno-sociálnej starostlivosti o odkázaných ľudí v zdravotníckych zariadeniach, aj v zariadeniach sociálnych služieb, ktoré splnia zákonné podmienky.

PS

zaujalo dôrazom na prevenciu a komunitné služby

Podrobne má volebný program oblasti sociálnych služieb rozpracované aj Progresívne Slovensko a je zjavné, že sa chce zamerať na rozvoj prevencie, komunitných a ambulantných služieb a na krízovú intervenciu. Hoci najskôr ako odborníka na sociálnu oblasť promovali ekonóm Tomáša Helebrandta, je zjavné, že v pozadí je hlavným odborníkom skôr Sergej Kára, ktorý má túto oblasť na starosti aj na magistráte hl. mesta Bratislava. Z ich programu vyberáme:

- Zrealizujeme reformu sociálnych služieb s cieľom spraviť ich kvalitnejšie, dostupnejšie pre zraniteľné skupiny obyvateľstva a s účelom zabezpečiť ich poskytovateľom lepšie podmienky. Zmeníme doterajší systém financovania, ktorý je väčšinou verejných a neverejných subjektov poskytujúcich sociálne služby považovaný za nevyhovujúci na férový, rovnoprávny a predvídateľný. Vďaka identifikácii nových finančných zdrojov budeme financovanie osobného rozpočtu spolu s paušálnymi platbami pravidelne valorizovať. Zlepšíme kritickú mzdovú úroveň osôb zamestnaných v sociálnych službách. Zameriame sa na funkčnejšie financovanie nových kapacít komunitnej starostlivosti a paliatívnej starostlivosti. Zameriame sa aj na zmenu kompetencií v poskytovaní sociálnych služieb a revíziu štandardov poskytovania sociálnych služieb a ich kontrolu, tak aby boli prospešné pre klientov a splniteľné pre poskytovateľov.

- Upravíme poskytovanie sociálnych služieb krízovej intervencie v samostatnom zákone. Tieto služby pomáhajú najzraniteľnejším skupinám v krízových situáciách (napr. strata bývania, domáce násilie atď.). Ich súčasná úprava v rámci zákona o sociálnych službách je limitujúca, nakoľko ich povaha značne líši od bežných sociálnych služieb (napr. výrazne viac terénnej práce, vyšší počet ambulantných služieb, špecifické potreby sociálnej najzraniteľnejších skupín).

- Zdostupníme integrované sociálne a zdravotné služby tam, kde dnes chýbajú. Ľudia v seniorskom veku alebo so zdravotnými problémami dnes v malých obciach na Slovensku nemajú dostupnú formu pomoci. Nový národný projekt inšpirovaný úspeš-

nou skúsenosťou Banskobystrického samosprávneho kraja dá priestor pre vznik tzv. centier integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti. Tie pod koordináciou samosprávnych krajov a vybraných centrálnych obcí poskytnú možnosť obciam združiť sa pod nové zdieľané spádové oblasti, vďaka čomu sa z dostupnia sociálne služby pre ľudí v seniorskom veku a pre ľudí so zdravotným znevýhodnením.

- Presadíme reformu posudkovej činnosti. Hlavnými cieľmi reformy bude zjednotenie a zjednodušenie posudkovej činnosti, zvýšenie férovosti, aktualizácia o najnovšie medicínske poznatky a inovácie v začleňovaní ľudí so zdravotným znevýhodnením na trhu práce a nahradenie medicínskeho modelu (výlučne na základe diagnóz) bio-psycho-sociálnym modelom, ktorý bude zohľadňovať napríklad aj zručnosti a kvalifikáciu danej osoby.

- Zlepšíme ekonomickú situáciu rodičov zabezpečujúcich starostlivosť o zdravotne znevýhodnené deti. Rodičia, ktorí zabezpečujú starostlivosť o svoje dieťa so zdravotným znevýhodnením a poberajú príspevok na opatrovanie sa často ocitajú v pasci chudoby. Presadíme primerané sociálne zabezpečenie takýchto rodičov. Zároveň zmiernime obmedzenie zárobkovej činnosti práce z domu popri poberaní príspevku na opatrovanie.

- Posilníme kapacity a kvalitu starnutia v domácom prostredí a deinštitucionalizáciu starostlivosti o ľudí v seniorskom veku posilnením aktuálneho národného projektu zameraného na rozvoj domácej opatrovateľskej služby. Počet opatrovateľov /iek zvýšime okrem iného prostredníctvom rekvalifikačných kurzov a vzdelávania pre nezamestnaných. Podporíme vznik poradenských služieb na podporu rodín a príbuzných, ktorí sa rozhodli vykonávať neformálnu starostlivosť o ľudí v seniorskom veku v domácom prostredí. Taktiež zavedieme možnosť opatrovateľskej dovolenky pre blízke osoby, ktoré opatrujú seniorov a seniorky.

To čo nás šokovalo je fakt, že strana, ktorá mala jedného z najúspešnejších ministrov práce sociálnych vecí a rodiny – Milana Krajniaka, teda strana Sme rodina, nemá na svojej stránke k téme sociálnych služieb a dlhodobej starostlivosti zverejnené nič. Rovnako ani SNS. Žiaden relevantný volebný program v tejto oblasti nemá zverejnený ani strana Smer.

Volebné programy či už ich neexistencia, alebo existencia prezrádajú o politickej strane viac, než by sa dalo čakať: Veľmi jasne ukazujú v prvom rade, či je téma sociálnych služieb a dlhodobej starostlivosti pre stranu prioritou, či má na ňu odborníka, či daný človek téme rozumie a či vie aké opatrenia zlepšia stav danej problematiky v krajine. Podstatné je aj to, či má strana premyslený logický plán na konkrétne kroky zmien v danej oblasti. Aj tento článok má snahu ukázať odbornej praxi sociálnych služieb, komu by mali dať svoju dôveru vo voľbách. Ktorá zo strán a ktorí politici chcú a vedia zlepšiť legislatívne prostredie a financovanie sociálnych služieb a znormálniť pracovný trh v oblasti sociálnych služieb a dlhodobej starostlivosti. Lebo ak nebudeme voliť rozumom a nedáme dôveru tým, ktorí môžu oblasť v ktorej pôsobíme posunúť v pred, tak sme spoluzodpovední za jej zlý stav.

- Z dostupníme a zvýšime kvalitu dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti pre ľudí v seniorskom veku vďaka reforme integrácie z financovania dlhodobej sociálnej a zdravotnej starostlivosti, reforme posudkovej činnosti a reforme pohľadu nad sociálnou starostlivosťou spolu so zabezpečením infraštruktúry pre jej implementáciu. Opatrenia budú spolufinancované z externých zdrojov štrukturálnych fondov EÚ.

DEMOKRATIA

struční, ale jasní

Hoci Demokrati majú program v oblasti sociálnych vecí, služieb a dlhodobej starostlivosti tiež program stručný, je oveľa konkrétnejší ako program Hlasu – Sociálnej demokracie a aj dosť konkrétny a spôsobom textu je akoby záväzkom. Téma sa dlhodobo venuje Jana Žitňanská, ktorá za roky v parlamente – najprv v európskom a neskôr najmä v slovenskom urobila veľa zákonov a noviel v prospech zdravotne postihnutých a ich príbuzných. Z programu Demokratov vyberáme:

- Zvýšime príspevok na opatrovanie a zrušíme prax posudzovania príjmu opatrovaného na účely poskytnutia príspevku na opatrovanie.

- Zvýšime koeficient pri posudzovaní príjmu opatrovateľa.

- Zabezpečíme dostupnejšie flexibilné

sociálne služby vrátane včasnej intervencie či odľahčovacej služby.

- Predĺžime obdobie poberania časti príspevku na opatrovanie aj po ukončení opatrovania na prekvenutie obdobia, kým sa neformálny opatrovateľ nezamestná.

- Zavedieme nemocenské poistenie pre opatrovateľa tak, ako v prípade poistencov štátu.

- Radikálne navýšime platy opatrovateľiek a ostatných zamestnancov v zariadeniach, ako aj terénnych opatrovateľiek, aby už nemuseli odchádzať do zahraničia. Nastavíme normatívy počtu zamestnancov podľa náročnosti a potreby klientov.

- Zavedieme náborový a stabilizačný príspevok pre zamestnancov v oblasti sociálnych služieb a opatrovateľky zaradíme do vyššieho pracovného záťažového stupňa.

- Zavedieme osobnú asistenciu a zlepšime postavenie osobných asistentov.

- Zavedieme príspevok podľa miery potrebnej podpory osobe so zdravotným znevýhodnením.

- Zvážime možnosť prehodnotenia kompetencií samospráv tak, aby sa zlepšila dostupnosť sociálnych služieb pre klientov a aby neverejné zariadenia neboli v permanentnej finančnej tiesni.

- Zjednotíme posudkovú činnosť a navýšime platy posudkových lekárov.

- Zvýšime mieru zazmluvnenia ošetrovateľských úkonov v ZSS.

- Navýšime financovanie Centier pre deti a rodiny poskytujúce mimoriadne náročnú starostlivosť zdravotne znevýhodneným deťom.“

Z programov politických strán zostavila Anna Ghannamová, predsedníčka APSS v SR

IRESOFT: Partia, ktorá stojí za CYGNUSom

Sme iresoftáci. Je nás takmer 90 a spája nás nielen naša práca, ale aj spoločné hodnoty a túžba pomáhať tým, ktorí sa starajú o druhých. Každý z nás strávi ročne v práci **#2000hodín**. Je to často viac, než trávime s rodinou a priateľmi, a preto je pre nás dôležité, aby sme týchto našich **#2000hodín** každoročne strávili zmysluplne, udržateľne a s radosťou. A tak si rozmaznávame a rozvíjame našu **špecifickú firemnú kultúru, vďaka ktorej sa každý deň do práce tešíme.**

INŠPIRUJTE SA U NÁS!

- > **O našej nezameniteľnej firemnej kultúre pravidelne píšeme v IREBOOKu. Napíšte si o jeho aktuálne vydanie na chcizazit@iresoft.cz! Nezabudnite nám napísať aj Vašu adresu, aby sme vedeli, kam Vám IREBOOK poslať.**
- > **Prečítajte si o nás niečo viac na www.iresoft.cz alebo si u nás rovno dohodnite osobnú inšpiratívnu návštevu.**
- > **Zúčastnite sa bezplatných online webinárov, na ktorých s Vami zdieľame naše skúsenosti z oblasti riadenia ľudských zdrojov, budovania firemnej kultúry a značky zamestnávateľa. Aktuálne vypísané školenia a webináre vždy nájdete na webe www.cygnusakademie.cz/skoleni.**

Radi s ostatnými zdieľame to, čo sme sa na našej ceste naučili, a inšpirujeme ďalšie firmy a organizácie na ich vlastnej ceste za lepšou firemnou kultúrou. Tešíme sa na to, že naše skúsenosti budeme môcť preniesť aj k Vám, do zariadení sociálnych služieb, a pomôžeme Vám **vytvoriť prostredie, v ktorom sa Vám bude dobre pracovať.**

Záleží nám totiž na tom, aby sme tým, čo robíme, **zlepšovali aj svet našich zákazníkov.** Aj preto sa pomocou informačného systému CYGNUS do sveta sociálnych služieb snažíme prinášať inovácie. A do budúcnosti ho budeme vylepšovať tak, aby Vám pomohol ušetriť ešte viac času na to, čo je pre Vás naozaj dôležité – na **starostlivosť o Vašich klientov.**

Veríme, že Vás naša spoločná spolupráca bude naplňovať rovnako, ako nás, a že spoločnými silami dokážeme, že **aj v sociálnych službách sa dajú robiť veci inak.**

stojíme pri Váš

Situácia v sociálnych službách je vážna! Opatrovateľky sú vyhorené a nízke platy ich vyhánajú za hranice. Až 10-tisíc Slovákov nedostáva potrebnú starostlivosť. Opatrovateľky – Už ďalej nevládzeme! Dve opatrovatelky na 40 klientov: To je neúprosná realita v zariadeniach sociálnych služieb...

Toto sú titulky v médiách za posledné roky a spoločným obsahom článkov je, že:

- na Slovensku chýbajú tisíce opatrovateliek,
- nedostatok opatrovateliek je dlhodobý problém,
- pre nízke platy odchádza tisíce žien a mužov do Rakúska, Nemecka či Holandska,
- v zariadeniach sociálnych služieb hrozí personálny kolaps. Fluktuácia zamestnancov je na úrovni 20 – 30 %, z toho 75 % tvoria opatrovatelky
- nedostatok opatrovateliek na Slovensku je alarmujúci.

Tlačová správa Komory opatrovateliek Slovenska zo dňa 6. 12. 2022 upozornila, že Slovensko rovnako ako všetky ostatné krajiny EÚ má smerovať k podpore slobody a práva prijímateľov sociálnych služieb na výber sociálnej služby, v rámci ktorej má zotrvanie v domácom prostredí prednosť pred celoročnou pobytovou sociálnou službou.

Na akútny problém nedostatku opatrovateliek upozorňujem aj ako poslankyňa Európskeho parlamentu

AKO RIEŠI EÚ NEDOSTATOK ZAMESTNANCOV DLHODOBEJ STAROSTLIVOSTI?

TÁTO OTÁZKA REZONUJE U OSÔB, KTORÝM ZDRAVOTNÝ STAV SPÔSOBUJE URČITÉ OBMEDZENIA, AKO AJ U ICH BLÍZKYCH. A NIELEN U NICH, ALE AJ U SUBJEKTOV, KTORÝCH POSLANÍM JE V TAKÝCHTO PRÍPADOCH POSKYTNÚŤ ADEKVÁTNU POMOC. SÚ TO PREVAŽNE POSKYTOVATELIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB RESP. SLUŽIEB DLHODOBEJ STAROSTLIVOSTI. DLHODOBO NA SLOVENSKU POSKYTOVATELIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB ZÁPASIA S NEDOSTATKOM PERSONÁLU, HLAVNE OPATROVATELIEK.

a členka parlamentného výboru pre zamestnanosť a sociálne veci (EMPL) a komunikujem túto problematiku na európskej, ale najmä slovenskej úrovni a apelujem na prijatie systémového riešenia.

Ako sa stavia EÚ vo svojich dokumentoch k nedostatku personálu v oblasti opatrovatel'skej služby?

Európska stratégia v oblasti starostlivosti (ESS) uvádza, že v roku 2019 vynaložili členské štáty v priemere 1,7 % HDP na dlhodobú starostlivosť. Medzinárodná organizácia práce odhaduje, že investície vo výške 1,9 % HDP do dlhodobej starostlivosti by do roku 2030 vytvorili v EÚ ďalších 13,6 milióna pracovných miest. Verejné výdavky na dlhodobú starostlivosť v SR však v roku 2019 predstavovali len 0,8 % HDP, čo bolo pod priemerom EÚ 27 (1,7 %). Okrem toho verejné výdavky na dlhodobú starostlivosť v SR boli nerovnomerne rozdelené medzi výdavky na domácu starostlivosť (9,2 % z celkových výdavkov na dlhodobú starostlivosť), rezidenčnú starostlivosť (50,4 % z celkových výdavkov na dlhodobú starostlivosť) a peňažné dávky (40,4 % z celkových výdavkov na dlhodobú starostlivosť). Pomer výdavkov na rezidenčnú starostlivosť a domácu starostlivosť nepotvrdzuje dôsledné uplatňovanie a vytváranie podmienok zákonom o sociálnych službách definovanej prednosti terénnych a ambulantných foriem sociálnej služby pred pobytovou (rezidenčnou) formou starostlivosti.

Počet pracovníkov dlhodobej starostlivosti na 100 ľudí vo veku 65 + v SR patrí medzi najnižšie v EÚ 27 (1,5 pracovníka na 100 starších ľudí), čo predstavuje menej ako polovicu priemeru EÚ 27. To poukazuje na skutočnosť, že v SR starostlivosť poskytovaná rodinnými príslušníkmi, teda tzv. „neformálnymi opatrovatel'mi“ zostáva hlavnou formou dlhodobej starostlivosti.

Cieľom Európskej stratégie v oblasti starostlivosti (ESS) zo 7. septembra 2022, zameranej na opatrovatel'ov a prijímateľov starostlivosti je zabezpečiť kvalitné, cenovo dostupné a prístupné služby starostlivosti v celej EÚ a zlepšiť situáciu prijímateľov, ako aj ľudí, ktorí sa o nich profesionálne (teda formálne) alebo nefor-

málne starajú. Táto stratégia bola prijatá s mnohými mojimi pozmeňovacími návrhmi, ktoré sa týkali najmä zlepšovania postavenia formálnych a neformálnych opatrovatel'ov, ako aj ich spravodlivého ohodnocovania. Jednou z mojich priorít v tejto oblasti je, aby opatrovatelia mali prístup ku školeniam, odľahčovacej službe či psychologicko-sociálnej pomoci. ESS uvádza, že investície do dlhodobej starostlivosti sú dôležité, nakoľko sektor starostlivosti sa vyznačuje náročnými pracovnými podmienkami a nízkymi mzdami a pritom investície do starostlivosti umožnia prilákať a udržať pracovníkov a tiež riešiť nedostatok pracovných síl.

Návrh odporúčaní Rady o prístupe k dostupnej starostlivosti v oblasti opatrovatel'ov – Členské štáty by mali zabezpečiť spravodlivé pracovné podmienky v oblasti dlhodobej starostlivosti najmä:

- a) podporu národného sociálneho dialógu a kolektívneho vyjednávania v oblasti dlhodobej starostlivosti vrátane podpory rozvoja atraktívnych miezd v tomto odvetví pri súčasnom rešpektovaní autonómie sociálnych partnerov,
- b) zabezpečenie účinného uplatňovania a presadzovania najprísnejších noriem v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pre všetkých pracovníkov v oblasti dlhodobej starostlivosti,
- c) riešenie problémov zraniteľných skupín pracovníkov, ako sú pracovníci dlhodobej starostlivosti v domácnosti a migrujúci opatrovatelia a to aj zabezpečením účinnej regulácie a profesionalizácie takejto opatrovatel'skej práce.

Členské štáty v prípade potreby v spolupráci so sociálnymi partnermi, poskytovateľmi dlhodobej starostlivosti a inými zainteresovanými stranami by mali riešiť potreby zručnosti a najmä nedostatok pracovníkov v dlhodobej starostlivosti a to najmä:

- a) navrhovanie a zlepšovanie počiatočného a kontinuálneho vzdelávania a odbornej prípravy s cieľom vybaviť súčasných a budúcich pracovníkov dlhodobej starostlivosti potrebnými zručnosťami a kompetenciami vrátane digitálnych,
- b) budovanie kariérnych dráh v sektore dlhodobej starostlivosti a to aj

S cieľom zlepšiť pracovné podmienky a prilákať viac pracovníkov – najmä mužov – do sektora starostlivosti sa členským štátom odporúča, aby:

- podporovali kolektívne vyjednávanie a sociálny dialóg s cieľom zlepšiť mzdy a pracovné podmienky a zabezpečili najvyššie normy bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- navrhli ďalšie vzdelávanie a odbornú prípravu pre pracovníkov v oblasti starostlivosti, • bojovali proti stereotypom v oblasti starostlivosti a začali komunikačné kampane, ratifikovali a vykonávali dohovor MOP č. 1289 o pracovníkoch v domácnosti (neformálni opatrovatelia).

prostredníctvom zvyšovania úrovne zručností, rekvalifikácie, potvrdzovania zručností a informačných a poradenských služieb,

- c) vytvorenie ciest k riadnemu pracovnému postaveniu pracovníkov nelegálnej dlhodobej starostlivosti (prijíť účinné opatrenia k zoficiálneniu činnosti „čiernych“ opatrovateliek a nelegálnych zariadení),
- d) preskúmanie spôsobov legálnej migrácie pracovníkov dlhodobej starostlivosti,
- e) posilňovanie profesijných noriem, ponúkajúce atraktívneho profesijného postavenia a kariérnych vyhládok osobám dlhodobého opatrovania vrátane osôb s nízkou alebo žiadnou kvalifikáciou,
- f) vykonávanie opatrení na boj proti stereotypom a segregácii a na zatriktívnenie povolania dlhodobej starostlivosti pre mužov aj ženy.

Na problém nedostatku zručností pracovníkov, ale aj nesúlad medzi zručnosťami pracovnej sily a potrebami trhu práce upozorňujem aj ako tieňová spravodajkyňa pre správu Európskeho parlamentu o odbornom vzdelávaní. V rámci nej vyzývame členské štáty, aby na základe kvalitných analýz podporovali nadobúdanie zručností pracovníkov najmä pre tie sektory, ktoré sú dlhodobo personálne poddimenzované, ku ktorým patrí aj opatrovatel'ský sektor.

Čo sa týka neformálnych opatrovateľov, členské štáty by mali stanoviť jasné postupy na identifikáciu neformálnych opatrovateľov a podporovať ich v ich opatrovateľských činnostiach prostredníctvom:

a) uľahčenie ich spolupráce s pracovníkmi dlhodobej starostlivosti
b) pomoc pri prístupe k potrebnej odbornej príprave, poradenstvu, zdravotnej starostlivosti, psychologickej podpore a respitnej (predpaliatívnej) starostlivosti
c) poskytnúť im primeranú finančnú podporu a zároveň zabezpečiť, aby takéto podporné opatrenia neodrádzali od účasti na trhu práce

O návrhoch Komisie členské štáty budú rokovať za účelom prijatia týchto návrhov Radou. Členské štáty by následne mali Komisiu informovať o opatreniach, ktorými navrhované odporúčania vykonávajú, rok po prijatí odporúčaní. Ku každému odporúčaní Komisia do piatich rokov uverejní podrobnú správu s cieľom poskytnúť prehľad o súčasnom stave vykonávania odporúčaní. Komisia bude monitorovať vývoj politík počas európskeho semestra a podporovať reformy a investície prostredníctvom dostupných finančných prostriedkov EÚ. Komisia bude financovať projekty a výskum s cieľom posúdiť sociálnu a hospodársku hodnotu práce a pracovných podmienok v sektore starostlivosti, preskúma uplatňovanie noriem EÚ upravujúcich pracovné podmienky a tiež zmapuje súčasné podmienky prijímania pracovníkov dlhodobej starostlivosti z krajín mimo EÚ a ich práva a preskúma uskutočniteľnosť vytvorenia systémov na úrovni EÚ s cieľom prilákať nových pracovníkov do oblasti starostlivosti.

Komisia navrhne zvýšenie podpory budovania kapacít pre sociálny dialóg na vnútroštátnej úrovni v sektore starostlivosti prostredníctvom výziev na predkladanie návrhov v oblasti sociálneho dialógu a financovanie z ESF + EÚ na podporu sektoru starostlivosti poskytujúce finančné prostriedky prostredníctvom:

- Európskeho sociálneho fondu + (ESF+).
- Európskeho fondu regionálneho rozvoja,
- Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti prostredníctvom Národného plánu obnovy a odolnosti.

Navrhované odporúčania Rady o cenovo dostupnej vysokokvalitnej dlhodobej starostlivosti boli východiskovým rámcom aj pri návrhu reforiem v Pláne obnovy a odolnosti, v ktorých sa predpokladá cca 45 mld. € na zdravotnú a dlhodobú starostlivosť, z toho 19,7 mld. € na sociálne politiky.

Jednou z priorit v rámci Plánu obnovy a odolnosti v SR je aj oblasť zdravia, kde sú tri kľúčové komponenty:

- Moderná a dostupná zdravotná starostlivosť.
- Humánna, moderná a dostupná starostlivosť o duševné zdravie.
- Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť.

Veríme, že aj keď táto oblasť patrí v súlade s princípom subsidiarity do právomoci členských štátov, podpora, ktorú EÚ poskytuje prostredníctvom finančných prostriedkov prispieje k zlepšeniu prístupu ku kvalitnej dlhodobej starostlivosti najmä pri komunitnej a domácej starostlivosti. Implementácia navrhovaných odporúčaní Rady prispieje k zlepšeniu situácie v oblasti starostlivosti na Slovensku, vďaka čomu sa odvetvie starostlivosti stane odolnejším a atraktívnejším, vytvoria sa nové pracovné miesta s cieľom uspokojiť rastúci dopyt.

Cieľom komponentu 13 – Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť je pripraviť Slovensko na rýchle starnutie obyvateľstva zabezpečením kvalitnej, dostupnej a komplexnej podpory s potrebou dlhodobej a paliatívnej starostlivosti, ktorá zahŕňa v sebe aj oblasť sociálnych služieb. V rámci uvedeného sektoru sa to týka reformy posudkovej činnosti, reformy dohľadu nad poskytovaním pomoci v sociálnych veciach a rozšírenia kapacít komunitnej starostlivosti, na ktoré je v rámci aktualizovanej verzie Plánu obnovy a odolnosti vyčlenených pre SR cca 177 mil. €. Je preto naším záujmom, aby sme zabezpečili čo najlepšie využitie týchto európskych prostriedkov.

Miriám Lexmann,
europoslankyňa EP za KDĽ,
členka Výboru pre zamestnanosť
a sociálne veci v Európskom parlamente

OBCHODY
SLUŽBY
REŠTAURÁCIE

NOVINKY
ZĽAVY
AKCIE

DUBEŇ
OBCHODNÉ CENTRUM

Vysokoškolákov 8069/52, 010 08 Žilina www.ocduben.sk OC Dubeň Žilina

NUTRICIA
Nutridrink®
Compact Protein

KEĎ JE CHUŤ
DO JEDLA TAKÁ
MALILINKÁ....

Nutridrink Compact Protein,
bohatý na bielkoviny a energiu,
pomôže doplniť potrebné živiny.

www.e.nutricia.sk

ONS22PHAOSPE90SK | Potravina na osobitné lekárske účely. Nutridrink Compact Protein je určený na diétny režim pri podvýžive súvisiacej s ochorením. Prípravky sa musia používať pod lekárske dohľadom. Materiál je určený len pre odbornú verejnosť - nie je určený pre pacientov ani širokú verejnosť.

**MONIKA A JEJ RODINA PATRIA
MEDZI 890 000 ĽUDÍ NA SLOVENSKU,
KTORÍ ŽIJÚ V RIZIKU CHUDOBY.
POMÔŽEME JEJ?**

Z KAŽDEJ STRANY ČLOVEK POČÚVA O ZNIŽOVANÍ ŽIVOTNEJ ÚROVNE, O TOM AKO RASTIE POČET ĽUDÍ, KTORÝCH OHROZUJE CHUDOBA. SÚ TO ŽALOSTNÉ SPRÁVY, PRETOŽE SITUÁCIA SA ZHORŠUJE A ZASAHUJE ČÍM ĎALEJ TÝM VIAC JEDINCŮV. NA SLOVENSKU BOLO VLANI PODĽA ŠTATISTICKÉHO ÚRADU 890 000 ĽUDÍ, KTORÍ TAKTO ŽIJÚ. NAVYŠE, PODĽA ODBOROVÉHO ZVÄZU KOVO JE AJ MEDZI PRACUJÚCIMI ASI 14 PERCENT ĽUDÍ, KTORÍ SPADAJÚ DO KATEGÓRIE PRACUJÚCEJ CHUDOBY. AKÉ TO JE? ČO VŠETKO SO SEBOU CHUDOBA PRINÁŠA? O PRÍBEH SA S NAMI PODELILA TRIDSIATNIČKA MONIKA ZO SEVERNÉHO SLOVENSKA.

ŽIVOT V BIEDE

Súčasnosť

Jej život nie je radostný, neužíva si ho, namiesto toho bojuje s depresiami a rozmýšľa ako von z kruhu, do ktorého sa dostali. Neplánovane, možno po pár nie správnych rozhodnutiach, ale aj nešťastným riadením osudu. „Celý život obaja s manželom ťažko pracujeme. Na štát alebo cudziu pomoc sme neboli odkázaní až kým sa na nás nezačali valiť zdravotné problémy,“ hovorí so smútkom v hlase. Ako sa vlastne ľudia plní života v produktívnom veku dostali do biednej situácie?

Úraz

Prvé problémy začali, keď sa jej manželovi stal úraz, staral sa o svoju mamu, keď nešťastne prišiel o štyri prsty na nohe. Vtedy akoby sa odštartovali nešťastné udalosti ich spolužitia. V tom čase žili aj so synom, ktorý je v podstate bezproblémovým dieťaťom a dnes študuje druhý rok na gymnáziu, v pôvodne rodičovskom dome manžela. „Investovali sme doňho peniaze, čo som ja získala z podielu po predaji domu mojej mamy, tak sme sa dohodli, že po ich smrti bude dom náš. Ústne,“ hovorí. Lenže keď sa manželovi stal úraz, rodičia ho neprišli pozrieť do nemocnice a on reagoval, možno precitlivo, ale veľmi sa ho to dotklo, že odchádzajú žiť od nich preč.

Roky sťahovaní

„Jedna z mojej rodiny nás dlho volala, či nechceme ísť bývať k nej. Po tom úraze manžel vyhlásil, že

ideme. Prerobili sme tam pivnice na izby za čo sme žiadali prehlásenie, že ak sa jej niečo stane, máme nárok na peniaze čo sme investovali. Ona však navrhla, nech to nekomplikujeme, že je predsa sama a radšej na nás darovacou zmluvou previedla svoj majetok.“ To sa ale nepáčilo susedom, ktorí ráťali, že majetok po nej zedia oni, lebo nikoho iného nemala. „Skrížili sme im plány a boli to nebezpeční ľudia. Začali nám robiť peklo zo života. Vyhrážali sa, že ak nevrátíme majetok, tak nás zničia ako rodinu. Vraj sa už nikdy ani nezamestnáme. Samé útoky a vyhrážky.“

V tom čase Monika zistila, že je tehotná a čaká druhého syna. V mene pokoja sa teda majetku vzdali, ale susedia im museli vyplatit peniaze, ktoré si oni pôvodne požičali na rekonštrukciu. Pôžičku splatili, ale nemali vyriešené bývanie. „Bolo to veľmi stresujúce tehotenstvo,“ spomína Monika.

Kam ísť? Naspäť k manželovým rodičom, s ktorými sa vôbec nebavili? Našli si pozemok s domom, ktorý postupne prerábajú a zobrali si naň hypotéku. Svokrovci medzitým, žiaľ, zomreli a nastalo prekvapenie. Dom im nenechali. „Švagor ho mal z morálneho hľadiska nechať nám, veď vedel koľko peňazí som doňho investovala, ale nedalo sa s ním dohodnúť. Je to sebec, ktorý si nevidí na koniec nosa. Tak sa dom nakoniec predal. Za nie veľa peňazí,“ hovorí Monika s tým, že peniaze vrazili do rekonštrukcie nového domu.

Štátna politika

Posilnenie pomoci pre ľudí ohrozených chudobou riešil ex-minister práce, sociálnych vecí a rodiny Milan Krajniak. Pred vymenovaním úradníckej vlády avizoval adresnú pomoc pre najzraniteľnejšie skupiny, čo ocenila aj prezidentka Zuzana Čaputová. O čo ide?

- zvýši sa príspevok na bývanie, ktorý má pomôcť väčšiemu počtu domácností žijúcich pod hranicou životného minima
- jednorazový stoeurový príspevok pre tých, ktorí prepadli sitom doterajšej finančnej pomoci
- od 1. 10. 2023 sa zvýšia dávky v hmotnej núdzi (pôvodne sa tak malo stať až od 1. januára 2024)

Rieši sa aj systémová zmena príspevku na bývanie pre ďalšiu vládu, tak, aby mohol byť príspevok poskytnutý aj ľuďom trpiacim chudobou, ktorých príjem presahuje životné minimum.

Zlé správy

Keď už sa zdalo, že všetko je usporiadané, narodil sa im druhý syn, Filipko. Bolo to pred piatimi rokmi. Všetko bolo fajn, žili ako rodina a užívali si spokojne každý deň. Ale, neskôr vysvitlo, že Filipko zaostáva za svojimi rovesníkmi. „Začalo behanie

po lekároch. Nemáme ich blízko - za neurológom sme cestovali 65 kilometrov do Liptovského Mikuláša, na genetiku do Martina to bolo 80 kilometrov, až sme skončili u psychiatra v Ružomberku, čo je od nás 56 kilometrov. Tie návštevy u lekárov nemajú konca dodnes. Jednak má Filipko alergie na základné potraviny, trpí atopickým ekzémom, ale úplne najzávažnejšie je, že mu diagnostikovali ADHD s atypickým autizmom. Svet sa mi zrazu zastavil," spomína Monika.

Monika musela ostať doma, lebo nemala nikoho okrem staršieho syna a jednej susedy, kto by postrážil Filipka. „Manžel ťahal štvorsmenky dvanástky, kde stál celý čas na nohách aby niečo zarobil. Lenže sa mu stal opäť úraz, keď padol v práci na koleno a odtrhol sa mu meniskus.“ Firma to neuznala ako pracovný úraz a oni sa začali finančne prepadať. „Neskutočne sme šli dole s peniazmi,“ hovorí Monika. Manžel skončil na dlhodobej péenke, lebo sa mu pridružili ďalšie diagnózy a oni sa finančne neskutočne prepadli.

Lekári sú nutní

No ale čo s Filipkom? „Musím s ním chodiť po lekároch. Predali sme už aj auto, ktoré bolo novšie a spoľahlivé a kúpili sme staršie a lacnejšie, ale

Chudoba má vplyv aj na dušu

Viac ako pätina (22,4 %) obyvateľov EÚ, ktorí žijú v domácnostiach so závislými deťmi, bola v roku 2022 ohrozená chudobou alebo sociálnym vylúčením.

- je menej pravdepodobné, že rizikové rodiny si budú môcť dovoliť základné veci, ako je jedlo a kúrenie.
- rodičia nemôžu zabezpečiť dôstojnú životnú úroveň detí, ani sa so svojimi deťmi zúčastňovať na zábavných aktivitách.
- rodiny čelia potravinovej neistote a stiesneným životným situáciám.

Všetky tieto problémy negatívne ovplyvňujú duševné zdravie detí a stávajú sa negatívnym faktorom pri rozvoji ich porúch.

žial, je viac menej stále nepojazdné a v servise,“ vracia Monika. Filipko je rečovo a mentálne na úrovni dva a pol ročného dieťaťa, hoci bude mať šesť rokov. Vyžaduje si veľmi veľa pozornosti. „On napríklad volá každého k nám na kávu,“ smeje sa cez slzy mladá žena. „Má však aj iný zvyk - nazerá ženám do kabelky, hoci ho stále upozorňujeme, že sa to nesmie,“ doplnila pobaveno, no so smutným pohľadom. V čom je problém? „Nedokážeme zvládnuť závažné zdražovanie potravín a zároveň platiť synovi potrebné terapie,“ rozplače sa.

Terapie treba platiť

Malému podľa nej najviac pomáha hipoterapia na koníkoch, plávanie a terapia hrou u psychologičky. „Kto to pozná, vie že to nie sú najlacnejšie terapie a poisťovne ich nehradia. V momentálnej situácii ich už nezvládame platiť. Nechcem si ani predstaviť scenár ak sa naplnia predpovede zdražovania energií, alebo ak sa manželovi niečo stane, budeme ešte aj bezdomovci...“ zajakáva sa Monika, keď opisuje čierne scenáre.

Vyčísliť nám aj výdavky rodiny: hypotéka 267 €, elektrina 74 €, plyn 110 €, poisťka na dom 30 € štvrt-

ročne, mobily 40 €, internet 10 €, na stravu minú cca 500 € a viac, plus tankovanie a terapie. „Niekedy sami nevieme kam dať prvé peniaze. Snažíme sa, aby Filipko napredoval. Keby bol zdravý tak je to o niečom inom. Ale on potrebuje a bude potrebovať opatrovanie a chceme mu zdravotne pomôcť,“ hovorí s tým, že keď na tom boli veľmi zle, mali aj „sto chuť vpáliť autom niekde do stroju“, našťastie ich to prešlo.

Prosba o pomoc

„Nechceme to už zažiť, že nemáme kde byť, že nemáme na jedlo, cestu k lekárovi, nehovoriac o aute, ktoré je naozaj stále v oprave. Preto ak niekto môže a pomôže budeme vďační za každú aj malú pomoc,“ hovorí s nádejou v očiach.

„Viem, sú na tom ľudia aj horšie, no ale asi my sme sa pod šťastnou hviezdou tiež nenarodili. Veľmi sa snažíme, aby bolo dobre, no nejako to stále nejde. Naozaj je nám hanbou, že sa nedokážeme postarať o rodinu, ale zdravotníctvo, ktoré nedokáže uhradiť ani základné potreby Filipka nás k tejto verejnej prosbe o pomoc dohnalo.“

Lenka Dale

Natáhovacie nohavičky Depend® Normal pre ženy a pre mužov

Spoľahlivé riešenie strednej inkontinencie na každý deň

Názov výrobku	Absorpcia (ml)	Obvod bokov (cm)
Depend® Normal S/M pre ženy	995	70-105
Depend® Normal L pre ženy	995	95-130
Depend® Normal XL pre ženy	995	120-150
Depend® Normal S/M pre mužov	995	70-105
Depend® Normal L/XL pre mužov	995	95-150

Viac informácií u obchodného zástupcu.

www.depend.sk

Boj proti bezdomovstvu

Ministerka práce, sociálnych vecí a rodiny Soňa Gaborčáková podpísala spoločné vyhlásenie ministrov členských štátov Európskej únie k otázke boja proti bezdomovstvu. Rezort práce informoval, že prostredníctvom Programu Slovensko aktuálne realizuje aj projekt Spolu pre komunity, ktorý podporuje poskytovanie terénnej sociálnej práce a nízko-prahových denných centier. „Slovenská republika prijatím vyhlásenia podporuje úsilie vytvárať strategický rámec a zavádzať riešenia, ktoré plne rešpektujú práva ľudí. Tie majú byť zamerané na boj proti sociálnemu vylúčeniu a podpore prístupu k cenovo dostupnému bývaniu pre všetkých,“ vyhlásilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny. Rezort práce prijal v prvej polovici tohto roka Národnú koncepciu prevencie a ukončovania bezdomovstva, na ktorú bude nadväzovať pripravovaný akčný plán s pomenovaním cieľov a konkrétnych opatrení v tejto oblasti. „Pri eliminácii ľudí bez domova sú dôležité opatrenia zamerané na prevenciu a pomoc v prvotných štádiách, keď hrozí strata prístrešia. Práve činnosť sociálnych pracovníkov v teréne sa zameriava na aktívne vyhľadávanie a kontaktovanie osôb a rodín so sociálnymi problémami, mapovanie ich potrieb, prvotnú intervenciu aj komplexné poradenstvo,“ uzavrela Soňa Gaborčáková.

Slovenskí rodičia žijú vo finančnom strese

Tretina rodín považuje skĺbenie osobného a pracovného života za náročné a takmer polovica pracujúcich rodičov žije vo finančnom strese. Medzi najnáročnejšie výdavky spojené so starostlivosťou o deti patria mimoškolské aktivity, oblečenie a základné potreby. Vyplýva to z aktuálneho prieskumu portálu Kariéra.sk, do ktorého sa zapojilo 4325 respondentov. „Neustále zdražovanie, inflácia a nízke platy majú za následok aj finančné problémy v slovenských rodinách. Len tretina opýtaných priznala, že starostlivosť o deti zvláda bez finančných problémov. Takmer polovica respondentov považuje situáciu síce za primeranú, avšak zvládajú ju s určitým finančným stresom,“ objasnil pracovný portál s tým, že 14 % rodín má problém vychádzať s peniazmi a 6 % priznalo výrazné finančné ťažkosti.

Nové ZSS v Trnave

Trnavský samosprávny kraj začal so stavbou nového objektu pri Domove sociálnych služieb pre deti a dospelých Šoporňa – Štrkovec, ako aj obnovou existujúcich budov. Kraj na tieto účely investuje celkovo viac ako 2,9 milióna eur. Plánovaná doba výstavby je 18 mesiacov. Nová dvojpodlažná budova nadväzuje na jestvujúce zariadenie, na poschodí bude päť samostatných buniek s kapacitou pre 20 klientov zariadenia. V rámci starostlivosti o klientov sa bude v budove nachádzať aj terapeutická miestnosť, ošetrovňa či ambulancia.

Projekt zameraný na seniorov

Prešovský samosprávny kraj chce realizovať cezhraničný projekt, v rámci ktorého plánuje pripraviť seniorskú politiku a zvýšiť počet sociálne aktívnych seniorov v prihraničných oblastiach. Kraj bude v projekte spolupracovať s mestami Stará Lubovňa a Spišská Belá. Na poľskej strane sú partnermi Stary Sacz a Limanowa v Malopolskom vojvodstve, ktoré je jeho vedúcim partnerom. „Projekt Samospráva pre seniorov sa konkrétne dotkne oblastí zdravotníctva, vzdelávania, kultúry, ale napríklad aj cestovného ruchu, pohybovej aktivity a bezpečnosti seniorov. Jeho cieľovou skupinou by sa mali stať dospelí ľudia nad 50 rokov a starší ako 60 rokov, ktorí žijú v obciach v pohraničí. A to s osobitným dôrazom práve na sociálne neaktívnych seniorov, ktorí zostávajú doma,“ uviedla hovorkyňa kraja Daša Jeleňová. Kraj sa bude uchádzať o financie z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Programu Interreg Poľsko - Slovensko 2021 – 2027.

Boj proti obchodovaniu s ľuďmi

Ministerstvo vnútra predložilo národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2024 – 2028. Zameriava sa na vytvorenie efektívnych nástrojov na včasnú identifikáciu, efektívnu ochranu a pomoc obetiam, úspešné stíhanie páchatel'ov a uloženie spravodlivého trestu, ako aj na harmonizovanie štruktúr a postupov referovania obetí na podporné systémy. Ide o problematiku oblasti, ktoré si zaslúžia zvýšenú mieru pozornosti. Súčasťou materiálu ministerstva vnútra je aj akčný plán boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2024 až 2028. Tvoria ho 19 opatrení. Navrhuje sa napríklad ustanovenie Národného kontaktného bodu pre referovanie obetí, prehľbovanie medzinárodnej policajnej spolupráce či zlepšenie a zefektívnenie zberu štatistických ukazovateľov o obchodovaní s ľuďmi.

NOVÍ AJ VERNÍ ROVNAKO BLÍZKI

VŠEOBECNÁ
ZDRAVOTNÁ
POISŤOVŇA

50 €
UVÍTAČÍ BONUS
PRE NOVÝCH

VERNOSŤ+
PROGRAM
PRE VERNÝCH

PEŇAŽENKA
ZDRAVIA
BENEFITY AŽ
DO 800 €

Prepoistite sa do
30.9.

Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb v SR

Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb v SR

príloha

Asociácie poskytovateľov sociálnych služieb v SR
september/2023

SRDCE NIE JE LEN PUMPA

SPOZNAJTE NOVÚ TERAPIA PRE PALIATÍVU EVA GANTENEROVÁ / 32

BUDÚ SOCIÁLNI PRACOVNÍCI V NEMOCNICIACH

ZDRAVOTNÍCKYM PERSONÁLOM? EVA SLÁDKOVÁ / 36

ZDRAVOTNÉ POISŤOVNE,

ZNÍŽTE NÁM BYROKRACIU! ZUZANA FABIÁNOVÁ / 38

21. – 22.
NOVEMBER
2023

KONGRESOVÝ
HOTEL SITNO
SIETE TRINITY
VYHNE

Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb v SR
vás pozýva na

XXIII. ODBORNÚ KONFERENCIU

KVALITA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V LEGISLATÍVE A PRAXI DOBRÉ A ZLÉ SKUSENOSTI

Tešíme sa na vašu účasť

Príspevok za konferenciu posielajte na číslo účtu:
SK09 0900 0000 0051 5592 0381

Variabilný symbol: 231121

Špecifický symbol: IČO právnickej osoby

Poznámka: názov organizácie a meno/
mená účastníka/účastníkov

Účastník si objednáva a platí ubytovanie samostatne. Hotel dáva 5%-tnú konferenčnú zľavu. Zľavový kód posielame po prihlásení sa na konferenciu a po uhradení poplatku.

Hotel má k dispozícii 224 lôžok (možné sú aj prístelky). V prípade prekročenia kapacity je možné objednať si ubytovanie v blízkom hotely Terma.

AJ ŠTVRTÝ ROČNÍK A JEHO ZAVRŠENIE GALAVEČEROM BOLI VÝNIMOČNÉ. PROGRAM V STAREJ BRATISLAVSKEJ TRŽNICI OTVORILA SVOJIM PREJAVOM PREZIDENTKA SLOVENSKEJ REPUBLIKY ZUZANA ČAPUTOVÁ. PRÁVE ONA PREZVALA OPĎ PO ROKU ZÁŠTITU NAD NAŠIM PODUJATÍM A JEJ ÚPRIMNÉ SLOVÁ A ICH OBSAH NAVODILI SLÁVNOSTNÚ ATMOSFÉRU. VEĽKÉ EMÓCIE, DOJATIE NOMINOVANÝCH A VÍTAZOV, ZASLÚŽENÝ POTLESK DIVÁKOV A SKVELÉ VYSTÚPENIA UMELCOV. TAK BY SA V SKRATKE DAL DEFINOVAŤ TENTO VEČER.

NÁRODNÁ CENA STAROSTLIVOSTI DOBŘÉ SRDCE 2023

Zuzana Šebová,
ambasádorka DS 2023

„Hodnotná a zmysluplná práca, ktorá v ľuďoch dokáže zanechať stopu. Málokto si pri tom predstaví zamestnanca v sociálnych službách. A pritom je to práca plná špecifického lesku. Zrkadlí sa v ňom hlboká empatia, láskavosť, trpezlivosť a pochopenie. Dnes vám predstavíme skutočné osobnosti, ktoré svojim

nasadením pomáhajú robiť ťažké veci krajšími a tie najťažšie dôstojnými. Pre odkázaných sú zamestnanci v sociálnych službách viditeľní. Dnes večer budú viditeľní pre nás všetkých a som naozaj rada, že im budeme môcť prejavíť svoju vďačnosť.“

Moderátorské žezlo pre tento rok zobrať do rúk Martin Nikodým. Program uviedol citátom z Malého princa „Dobrě

vidíme iba srdcom, to hlavné je očiam neviditeľné.“ Po privítaní oficiálnych hostí: dočasne poverenej ministerky práce, sociálnych vecí a rodiny Soni Gaborčákovej, dočasne povereného ministra zdravotníctva Michala Paľkoviča, poslancov Národnej rady SR, europoslancov či predsedov a podpredsedov samosprávnych krajov pozval na pódium očarujúcu speváčku Nelu Pociskovú s piesňou „Prvá, posledná“.

Moderátorom Galavečera DS 2023 bol Martin Nikodým

Za víťazku v kategórii Opatrovateľka určila odborná porota Martu Valovicovú

Kategória Opatrovateľka

Zuzana Šebová, ambasádorka DS 2023

„Slovenské opatrovatelky a opatrovatelia sú vyhľadávaní v celej západnej Európe. A nám ich chýba 7 000. Milé opatrovatelky a opatrovatelia, my vás potrebujeme tu na Slovensku. Potrebujeme vašu láskavosť, opateru, nekonečnú trpezlivosť a dobré srdce.“

Tieto pravdivé slová uviedli tri príbehy tých, bez ktorých si fungovanie sociálnych služieb nedokážeme predstaviť. Porotkyňou a osobou zodpovednou za ich výber bola tak ako po minulé roky poverená predsedníčka Komory opatrovateliek Slovenska Dana Grafiková. Ocenenie si z rúk euro-poslankyne Miriam Lexmann, manažéra obchodných centier patriacich spoločnosti SIRS Ivana Solenského a podpredsedu BSK Juraja Štekláča prevzala **Marta Valovičová**, 77 ročná terénna opatrovatelka z obce Banka pri Piešťanoch.

Kategória Sestra

Zuzana Šebová, ambasádorka DS 2023

„V sociálnych službách ich máme viac ako dve tisíc a potrebujeme ich raz toľko. Hovoríme o sestrách. Hoci to verejnosť nevie, sestra je jednou z kľúčových profesií aj v zariadeniach sociálnych služieb. Brúsená skúsenosťami, krízovými situáciami cibrí svoju schopnosť správnych rozhodnutí. Musí ich robiť sama, často a rýchlo. Nie vždy má po svojom boku lekára.“

Fragile – Somebody to Love

Ocenenie v kategórii Sestra v sociálnych službách si odniesla Katarína Magátová z Horných Štitárov

Najlepšej manažérke Márii Kóšovej gratuluje k oceneniu obchodný riaditeľ spoločnosti EPION Mediactal Robert Kelain

Miriam Orbisová zvíťazila v kategórii Odborný pracovník

Druhou vyhlásanou kategóriou je už tradične „sestra v sociálnych službách“. Sme veľmi radi, že s ich výberom v porote bola poverená členka Rady a Prezídia Slovenskej komory sestier a pôrodných asistentiek Zuzana Haladová. Aj ona zvolila krásne príbehy. Cenu vyhlásili spoločne podpredsedníčka predstavenstva VŠZP Beata Havelková a riaditeľ spoločnosti Iresoft Jiří Halousek. Za laureátku na rok 2023 odborná porota vybrala sestru **Katarínu Magátovú** zo zariadenia Dôstojnosť Horné Štitáre.

„Nevieme, koľko ešte krát naše srdce udrie, nevieme, netušíme, či máme čas zmúdiť.“ Tieto slová piesne posunuli Galavečer na „Hranicu dažďa“. Za nádherný zážitok ďakujeme Katke Koščovej v sprievode klaviristu Martina Štefánika.

Kategória Odborný pracovník

Zuzana Šebová, ambasádorka DS 2023

„Máte dobré srdce a nevíete čo s ním? Zamestnajte sa v sociálnych službách. Možno vás prekvapí, že práve vy by ste mohli nájsť uplatnenie v tejto oblasti. Sociálni pracovníci, fyzioterapeuti, projektoví manažéri, vy všetci ste v sociálnych službách veľmi potrební. Nezabúdajme, že dobre fungujúce zariadenie sociálnych služieb sa nezaobíde bez odborných pracovníkov.“

Katarína Koščová na Hranici dažďa

Jozef Hollý a jeho Asturias

Poslednýkrát sa v zozname objavila kategória pod názvom „Odborný pracovník“. Pre nasledujúce ročníky sa autorka projektu Anna Ghannamová rozhodla rozdeliť v nej nominovaných na sociálnych pracovníkov a iných odborných pracovníkov. Nominovaných si na svoje plecia zobrala predsedníčka Slovenskej komory Sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce Katarína Mažárová. Porotkyne hlasovaním rozhodli o víťazke **Miriam Orbisovej** zo zariadenia pre seniorov NZBD ASTRA. Cenu spoločne vyhlásili a odovzdali zástupkyňa značky Nutridrink Mária Jendrišáková a predseda TTSK a SK8 Jozef Viskupič.

Prvá, posledná v podaní Nely Pociskovej

Slová autorky projektu, predsedníčky Anny Ghannamovej

„Tento rok sme dostali vyše 120 prihlášok a bolo ťažké vybrať z tých úžasných príbehov, ktoré, verím, budú inšpiráciou pre mladých ľudí. Pretože v sociálnych službách na Slovensku máme odkázaných na pomoc 72 000 ľudí. Stará sa o nich 42 000 zamestnancov s priemerným vekom 52 rokov. Aj preto sme dnes tu, aby sme z tejto neviditeľnej armády pomoci ukázali príbehy, ktoré môžu inšpirovať mladých ľudí vybrať si pomáhajúcu profesiu. Lebo len v starostlivosti o šťastie druhých nachádzame to vlastné.“

Kategória Manažér

Zuzana Šebová, ambasádorka DS 2023

„Manažér v sociálnych službách je ako kapitán lode. Každé rozhodnutie v sebe nesie isté riziko. Jeho jediným zámerom je pokojná plavba, poriadok v strojom, ochotná posádka a spokojní pasažieri. Dovoľte mi predstaviť vám mimoriadne odhodlané a odvážne kapitánky v sociálnych službách.“

V porote DOBRÉHO SRDCA sme v tomto roku privítali aj členku Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci v Európskom parlamente Miriam Lexmann. Tá sa zhostila výberu manažérov. Víťazkou sa stala **Mária Kóšová** a ocenenie jej na pódiu odovzdali podpredsedníčka Nitrianskeho samosprávneho kraja Martina Holečková

Cenu za výnimočný počin si prebrala Komisarčka pre ľudí so zdravotným postihnutím Zuzana Stavrovská

a Robert Klein - obchodný riaditeľ spoločnosti EPION Medical, ktorá je tiež hlavný partner Dobrého srdca.

Predelom pred vyhlásením víťazov v ďalších kategóriách bola „Láska“. Konkrétne vystúpenie Fragile s hitom od skupiny Queen – „Somebody to love“.

Kategória Poskytovateľ

Zuzana Šebová, ambasádorka DS 2023

„Každé zariadenie sociálnych služieb alebo nezisková organizácia má svoj jedinečný príbeh. Jedno majú spoločné. Na začiatku je túžba pomôcť a v kritických chvíľach to nevzdať. Iste budete súhlasiť, že poskytovatelia sociálnych služieb majú vytrvalosť maratónskeho bežca a ťah na bránu hokejového útočníka. Rozdiel je v cieľi. Lesklú trofej nahrádza obrovský pocit zadosťučinenia, lebo vedia, že pomohli.“

Z množstva prihlášok v tomto roku pomerne veľká časť patrila do

kategórie poskytovateľ. Finalistov vybrala podpredsedníčka Asociácie poskytovateľov sociálnych služieb v SR, docentka Božena Bušová. S cenou a obálkou s menom víťaza na pódium prišli obchodný riaditeľ spoločnosti Professional Support Ivo Duchoň a riaditeľ odboru posudzovania a schvaľovania úverov v Štátnom fonde rozvoja bývania Juraj Bartoš. Ani v tejto kategórii to porota nemala ľahké. Laureátom ocenenia sa stala takmer 100 rokov pôsobiaci **Slovenská katolícka charita**.

Nad výberom umelcov, ktorí dávajú Dobrému srdcu ďalší rozmer sa vždy trochu natrápime. Musíme sa však pochváliť, výsledok je vždy výborný. Nesnažíme sa priniesť na pódium iba výborných spevákov a legendy, snažíme sa priniesť divákovi aj niečo navyše. Po minuloročnom baletnom predstavení, sme tento rok staviai na klavírneho mága Jozefa Hollého. S jeho Asturiasom boli všetci nadšení. Ale naspäť k cenám.

Výnimočný počin

Zuzana Šebová, ambasádorka DS 2023

„Jej monitoringy sa snažia zlepšiť aj kvalitu sociálnych služieb a zabezpečiť dodržiavanie práv ich klientov. Vie, že sociálne služby na Slovensku nie sú dokonalé, - ale kde sú? Svojou misiou pomáha priblížiť sa k tej dokonalosti. Usilovať sa o ňu.“

O laureátke ocenenia netreba veľa hovoriť. Za **Zuzanu Stavrovskú** hovorí jej práca. „Je to pre mňa veľké

Autorom ocenenia - sklenenej plastiky, ktorú získavajú víťazi kategórií, je študent katedry úžitkového umenia VŠVÚ Dominik Pirháč. Kreatívnu časť kampane si pod svoje krídla zobrala agentúra Imagons. Réžie dokrútok, príbehov finalistov v ich prirodzenom prostredí sa ujal Branislav Gotthardt. Celkovú réžiu si pod svoje krídla zobral Ladislav Halama a scenár programu dala dokopy Barbara Štubňová.

Slovenská katolícka charita – víťaz v kategórii poskytovateľ

prekvapenie, veľmi si to vážim. Je to ocenenie práce, ktorú na Úrade komisára robíme od roku 2016. Nie je to cena len pre mňa, ale pre celý môj tím, ktorý je pripravený prijať tie vízie, ktoré som do úradu priniesla a naplňovať ich. Služba, ktorú robíme pre ľudí so zdravotným postihnutím je taká misia, ktorú my plníme. Ďakujem za cenu DOBRÉ SRDCE, je to pre mňa záväzok,“ povedala Zuzana Stavrovská. Emócie, ktoré sprevádzali jej reč sa preniesli aj do publika. A my jej za

to ďakujeme. Cenu jej odovzdali dve dámy. Poverená ministerka práce sociálnych vecí a rodiny Soňa Gaborčáková a zástupkyňa hlavného partnera Dobrého Srdca, spoločnosti Kimberly Clark Depend, Beatu Chovancovú.

Tradičiou Galavečera je záverečné vystúpenie legendy našej populárnej hudby. Tento rok sa nám podaril husársky kúsok – pozvanie prijal Robo Grigorov s monumentálnou piesňou „Hospodin“. *Juraj Mikloš*

Veľká vďaka patrí partnerom DOBRÉHO SRDCA 2023, bez ktorých by takéto veľkolepé zakončenie celonárodnej ankety o najlepších pracovníkov v sociálnych službách nebolo možné. Hlavnými partnermi Národnej ceny starostlivosti DOBRÉ SRDCE 2023 sú spoločnosť Kimberly Clark – DEPEND, EPION Medical a Všeobecná zdravotná poisťovňa. Partnermi tohto ročníka boli spoločnosti Nutricia, Iresoft, Professional support, Shebo Winery a Štátny fond rozvoja bývania. APSS v SR ďakuje za podporu aj Ministerstvu práce, sociálnych vecí

a rodiny, Trnavskému samosprávnemu kraju, Bratislavskému samosprávnemu kraju, Prešovskému a Nitrianskemu samosprávnemu kraju. Mediálnu podporu nám tento rok poskytla okrem RTVS aj spoločnosť Imageons a rádio Melódie. Galavečer odvysielala Dvojka RTVS 7. 10. 2023. Jeho záznam si môžete nájsť v archíve RTVS. Za spoluprácu na projekte a za možnosť odvyselať ho pre divákov SR preto patrí veľká vďaka vedeniu RTVS, dramaturgovi Pavlovi Chovancovi a celému štábu RTVS. Všetky informácie nájdete na www.dobre-srdce.sk.

NA CESTÁCH ZA DOBRÝMI SRDCAMI

NÁRODNÁ CENA STAROSTLIVOSTI – DOBRÉ SRDCE JE UNIKÁTNY PROJEKT. SVOJÍM OBSAHOM ZABERÁ TÚ OBLASŤ NÁŠHO ŽIVOTA, O KTOREJ CHCE MÁLOKTO HOVORIŤ. A PRÁVE PRETO SME RADI, ŽE TU JE. SAMOTNÁ PRÍPRAVA KAŽDÉHO ROČNÍKA JE ROVNAKÁ. SPUSTÍ SA KAMPAŇ, PRICHÁDZAJÚ PRIHLÁŠKY, ZASADNE POROTA, KTORÁ VYBERIE LAUREÁTOV A NASLEDUJE – ASPOŇ ČO SA PRODUKCIE TÝKA – TÁ NAJZAUJÍMAVEJŠIA ČASŤ – CESTA ZA FINALISTAMI.

Opatrovateľka Marianna Javorská – Sociálny dom Antic

Ako výkonný producent za Asociáciu poskytovateľov sociálnych služieb v SR mám na starosti Dobré Srdce už tretí rok. Stále ma to rovnako baví a užívam si cesty za „Dobrými Srdcami“ rovnako a rovnako sa o tieto príbehy aj veľmi rád podelím.

Tím na cestách

Skúsenosti z predošlých ročníkov ma pri tvorbe tímu presvedčili, že na odvedenie kvalitnej práce nás nemusí byť veľa. A tak sme do auta nasadli traja: okrem mňa režisér a kameraman v jednej osobe Branislav Gootthardt a zvuková majsterka Klárka Jašková. Tohtoročné dobrodružstvo sme začali už deň pred samotným natáčaním. Cesta do Bardejova sa miestami dala označiť za dobrodružnú, ale samotné

kúpeľné mesto malo svoje čaro. Keď do mesta zájdete, skúste v centre vyhľadať rock and rollový dom. Ale to už som odbočil od témy. Podme spať:

Pondelok – 24. 7. 2023

V pondelok ráno nás už netrpezlivo čakali v Sociálnom dome Antic. Práve u laureáta z roku 2021 v kategórii poskytovateľ pracuje opatrovateľka Marianna Javorská. Svoje uplatnenie v zariadení našla pred 7-mimi rokmi. Bývalá krajčírka, ktorú jej práca nebavila sa našla práve v opatrovaní. Natáčanie šlo veľmi prirodzene. Krásne počasie a milí prijímatelia ale aj zamestnanci. Rád by som sa poďakoval Marianninej kolegyni Katke, ktorá nám s príbehom kolegynky veľmi pomohla.

Z Bardejovského zariadenia sme sa presunuli do Spišského Štvrtku. Tu celý život pracuje v Centre sociálnych služieb vedúca sestra Viera Hubová. Vášnivá cestovateľka sa vypracovala od sestry pri lôžku, cez úsekovú sestru až po súčasnú pozíciu. Večne usmiata a obľúbená, to by bola asi základná charakteristika a hrdo napíňajúca heslo zariadenia „Je jedno či umývame riad alebo staviame katedrály, dôležité je či to robíme s láskou“.

Len na skok od Spišského Štvrtku je Poprad a tu sme pokračovali v našej produkcii. Stretnutie s manažérkou Helenou Katonovou sa uskutočnilo v jednom zo sídiel Spišskej katolíckej charity. Tá nám už v ostatných rokoch prihlásila do Dobrého Srdca viacerých víťazov a tak sme sa tešili na stretnutie s jej zástupcami. S víťazom v kategórii manažér z roku 2021 Pavlom Vilčekom sme sa vtrúcnie zvali a on nás

Vedúca sestra zo Spišského Štvrtku Vierka Hubová s kolegami

3. Manažérka Helena Katonová počas porady Spišskej katolíckej charity

predstavil pani Helene. Tá má v rámci charity na starosti projekt Housing First - pomoc podporovaného bývania. Aj keď ide iba o pilotný projekt, ako sama povedala „Budem veľmi rada, ak to bude pokračovať. Darí sa nám pomáhať a ľudia vidia, že to má význam. A mňa to veľmi baví“. Záver prvého produkčného dňa sme strávili na ceste do Moldavy nad Bodvou. Hotelový komplex zasadený do nepríjemného a nehostinného prostredia sme na koniec vymenili za 35 km vzdialenú Rožňavu s jej nádherným námestím a pohodou.

Utorok – 25. 7. 2023

Počuli ste niekedy o Drienoveckých kúpeľoch? Údajne ich založili „červení mníši“, ktorí sa zaoberali zberom liečivých rastlín a liečením ľudí. Ak

ste o nich nevedeli, tak nie ste jediní. V krásnej rekreačnej oblasti je v súčasnosti dominantou oddychový areál Patria a zariadenie pre seniorov a špecializované zariadenie. A v nich odvádzajú svoju odbornú prácu Viera Cichá. Sama sa síce považuje iba za malú rybku v rybníku, avšak jej kolegovia tvrdia úplný opak. Vierku označujú za človeka, ktorého baví hľadať okamihy a objavovať svet seniorov so všetkými prekážkami a za „blázna“ do svojej práce. A ten pocit sme po 3 hodinách, čo sme s ňou strávili, mali aj my. Po rozlúčke nás čakala naozaj dlhá štreka. Takmer po troch hodinách a za upršaného počasia sme dorazili do Handlovej. Tu nás už čakala ďalšia nominovaná v kategórii odborný pracovník – Petra Suchárová. Veľmi príjemná

Petra Suchárová so Sárkou

a vysmiata si ako podporu zobrala aj svoju rozkošnú dcérku Sárku. Po úvodnom ostychu a oľufávaní sa z oboch strán sa rozrozprávala. Sami sme si dali otázku: koľko 28 ročných matiek dvoch detí stretnete v sociálnych službách a naviac pracujúcich v krízovej intervencii. Ale tento článok nie je o hľadaní čísla. Petra pracuje v Jazmine už 9 rokov a podľa reakcií kolegyní a klientov, svoju prácu robí naozaj výborne. Dlhý a únavný deň sme zakončili posedením v centre nádherných Bojníc.

Streda – 26. 7. 2023

Tretí natáčací deň sme sa z Bojníc presunuli do obce Radobica v okrese Prievidza. V malebnom a tichom prostredí tu sídli Zariadenie sociálnych služieb Topsener Radobica. Moderná a pekne upravená budova poskytuje domov pre klientov, ktorým nahrádza rodinu. Zároveň je aj rodinným podnikom, nakoľko riaditeľka PE-ES n.o. Lubica Géczyová do poskytovania sociálnych služieb vo všetkých zariadeniach v okolí zapojila celú rodinu. Inšpiratívne a zaujímavé a najmä veľmi vhodné, nakoľko rodinný princíp sa odráža aj v samotnom fungovaní tohto poskytovateľa. Kiež by takých bolo viac...

Necelých 50 kilometrov od Radobice nás už trpezlivo v obci Horné Štitáre čakala Katarína Magátová. Vedúca sestra, ktorej podľa slov riaditeľky zariadenia a ostatných vyspovedaných zamestnancov je druhou rodinou práve zariadenie v ktorom pracuje. Ako sme sa dozvedeli, neváha kedykoľvek prísť z domu aj počas voľna a sviatkov a ak sa vyskytnú problémy, ktoré treba riešiť, tak obetuje aj vlastnú dovolenku. Jej

Viera Cichá s klientkami z Patrie n.o. v Drienoveckých kúpeľoch

oddanosť je natolko veľká, že aj na samotnú Vianočnú večeru priniesla svoju rodinu do zariadenia. A všetko rieši s úsmevom. Takže ak nebudete mať dobrú náladu, zastavte sa v Horných Štitároch a vyhľadajte pani Katku, tá už vám určite pomôže.

Ďalšou zastávkou za nominovanými na ocenenie Dobré Srdce bola Banka. Teda nie finančná inštitúcia ale obec Banka, ktorá susedí s Piešťanmi. Skôr ako predstavím nominovanú, jedna malá otázka. Čo plánujete robiť keď budete mať 77 rokov? Oddychovať, pozeráť televíziu a tešiť sa z rodiny a vnúčat. Áno aj to robí terénna opatrovatelka pani Marta Valovičová. Len s tým rozdielom, že ona už tých 77 rokov má. Vôbec na to nevyzerá a energiu by mohla rozdávať. V čase, keď v sociálnych službách chýbajú opatrovatelia sú ľudia ako ona uveriteľne neskutoční. Pani Marta zjavne bez svojej práce alebo poslania nevie žiť. Stále šoféruje a navštevuje prijímateľov. Nosí im nákupy, upratuje, organizuje ich čas, ale

Borinka – Alzheimercentrum Nitra

zároveň je aj predsedníčkou Jednoty klubu dôchodcov v obci. Opatrovateľskej profesii sa venuje neuvěřiteľných 40 rokov. V súvislosti s ňou mi napadla iba jedna myšlienka – stretli sme „dámú nehromadného výskytu“. V stredu nás čakala už len cesta do Nového Zámku, kde naše dobro-srdco-

vé dobrodružstvá pokračovali na ďalší deň.

Štvrtok – 27. 7. 2023

Ľudia, ktorých sme stretli na našich cestách sú veľmi rozmanití. Majú však spoločného menovateľa - ich šťastné tváre, úsmev a pozitívny prístup. Z tohto sa nevymyká ani príbeh Miriam Orbisovej. Aj keď si na svojich rameňoch nosí veľmi ťažký kríž v jej prítomnosti to nepocítite. O podrobnostiach písať nechcem. Tí čo si pozrú Národnú cenu starostlivosti – Dobré Srdce 2023 to pochopia a preto to už nechám na samotný program. Stačí ak sa pozriete na jej fotku a stanete sa jej fanúšikom. Sama hovorí, že jej práca je jej koníčkom a silnou stránkou trpezlivosť. Môžem to potvrdiť a ešte raz ďakujem za tie úsmevy.

Z Nových Zámok sme putovali do Nitrianskeho Alzheimercentra Borinka. Nie je to naša prvá návšteva. Už v roku 2021 sme tu točili príbeh sociálnej pracovníčky pani Simony. Na mieste nás teda privítali známe tváre. V tomto ročníku je zariadenie nominované v kategórii poskytovateľ. Ale nie je to len za starostlivosť pre tých, ktorí sú touto diagnózou zasiahnutí. Za 13 rokov existencie zariadenie participuje aj na vedeckých konferenciách a úzko spolupracuje so Slovenskou Alzheimerovou spoločnosťou. Aj sama riaditeľka zariadenia Jozefína Vlčková verí, že práve v praxi získané poznatky počas práce s prijímateľmi pomôžu túto chorobu raz poraziť. Tento ročník je trochu špecifický tým, že až štyria porotou vybraní nominanti v jednotlivých kategóriách pochádzajú z Nitrianskej župy. Po štyroch dňoch na cestách nás blízkosť ďalšieho zariade-

Miriam Orbisová a jej kolegyně z NZBD Astra n.o. Nové Zámky

nia teda potešila. Do piatich minút sme sa presunuli do ZSS Nitrava. Vedúca sestra, pani Tureková Renátka je veľmi skromný a milý človek. Rozkošnú trému sme odstránili vtipkovaním o všetkom mimo jej práce. A keď sme videli, že už je na našej vlně prišli otázky. A odpoveď, že prišla pracovať do Nitravy iba dočasne a je tu 37 rokov zafungovala a odstránila akékoľvek zábrany. Verejný poskytovateľ jej zjavne prirástol k srdcu. Takže to dočasné už asi bude navždy. Cestovateľskú formu natáčania tohoto ročníka Národnej ceny starostlivosti spojenú s ubytovaním v rôznych častiach krajiny sme ukončili. Pred nami boli už len tri produkčné dni. Vzhľadom na blízkosť zariadení sme vyrážali len z Bratislavy.

Piatok – 28. 7. 2023

Hľadať výnimočných ľudí pracujúcich v sociálnych službách nie je ťažké. Už som to niekde aj spomenul – stačí otvoriť dvere do zariadení. Všetci tí, ktorí sa starajú o odkázaných, si ten pocit skromne nosia v sebe. „Výnimočný počin“ v rámci Dobrého Srdca však hľadá človeka, ktorý presahuje všetky kategórie. Diskusia, kto si zaslúži byť laureátom bola aj tento rok zaujímavá. Na konečnom mene sa zhodli všetky porotkyne. Laureátkou pre tento rok je Zuzana Stavrovská, komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím. Každý z nás v živote už zažil komisárov a iných úradníkov a vieme, že často je to len o získanej pozícii. Toto ale nie je prípad pani Stavrovskej. Jej nadšenie, energia a aktivity určite prekonalí očakávania aj tých, ktorí ju do tejto pozície schválili. Mal som tú možnosť s komisárkou

komunikovať už počas predošlých ročníkov. Bola súčasťou poroty a dokonca v jednom ročníku aj so zlomenou nohou prišla odovzdať ocenenie. A tak ako robila tieto veci naplno, tak vykonáva aj svoju prácu. A povedzme si úprimne, kým by sme mali takýchto „úradníkov“ viac.

Naša cesta po rozhovore s komisárkou smerovala do Šenkvic. Práve tu pôsobí Charita Šenkvice a jej manažérka a riaditeľka Zuzana Bilková. Aj keď sama považuje skôr za opatrovatelku, sestru, sociálnu pracovníčku je aj manažérkou na správnom mieste. Po rozkole dvoch charít o tom kto bude zastrešovať

Vedúca sestra Renáta Tureková - ZSS Nitrava

PE-ES n.o. – riaditeľka Lubica Géczyová a jej rodina

Opatrovateľka Marta Valovičová (v strede) z obce Banka

Vedúca sestra Katarína Magátová zo zariadenia z Horných Štitárov

Komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím Zuzana Stavrovská s režisérom dokrútok Braňom Gotthardtom

Riaditeľka Charity Šenkvice Zuzana Bilková

činnosti v oblasti Šenkvič sa rozhodla založiť charitu vlastnú. Manažuje toho viac – nielen opatrovateľskú službu ale aj ADOS-ku, chránenú dielňu a ďalšie aktivity. Veľmi sympatická a usmievavá, do svojej práce zatahla aj svoju rodinu. Verím, že jej príklad budú nasledovať aj iní čo sa ešte neodhodlali, ale záujem by mali.

Aj piatková výroba s malou zmenou na zvukárskom mieste mala svoje čaro. Síce bola kratšia nakoľko sme točili iba dva príbehy, ale oba boli veľmi inšpiratívne. Po príchode do Bratislavy sme sa nevedeli dočkať ďalšieho výrobného dňa.

Utorok – 1. 8. 2023

S vedomím, že už sa naše cestovanie za nominovanými pomaly končí sme sa s vervou pustili do ďalších príbehov. Ten prvý utorňajší patril opatrovateľovi Romanovi Szabovi. Už pri dohadovaní termínu sme narazili na malé úskalíe. Pán Roman, totiž pracuje v zariadení Hestia iba v nočných hodinách. Rušiť nočný klud sme však nepovažovali za dobrý nápad a tak sme sa dohodli na klasickej dennej šichte. Treba úplne otvorene povedať, že Roman je „miláčikom“ svojich nadriadených. Jeho sila a priateľský prístup ku prijímateľom bol tým hlavným dôvodom nominácie. Sám pri tom pracuje nie len v tomto zariadení, ale aj s postihnutými deťmi a opatruje aj svoju mamu. A ako sám povedal, tie dve tri hodinky spánku mu stačia. Jednoducho ľudia pracujúci v sociálnych službách sú neraz až „zárační“. Niektoré z príbehov vás naozaj dostanú a vyvolajú pocit, ktorý sa premení na premýšľavé ticho v aute smerom na ďalšiu „štáciu“. Cesta do zariadenia Slovenskej katolíckej charity v Cíferi bola presne taká. Po príchode sa naše myšlienky už sústredili na ďalší príbeh. Slovenská katolícka charita poskytuje svoje služby už 96 rokov. Okrem starostlivosti o odkázaných, núdznych a všeobecne tých čo to potrebujú, presahujú jej aktivity aj za naše hranice. Kope studne v Iraku, vedie školu v Ugande či Rwande. Jej generálny sekretár Miroslav Dzurech nám s veľkou radosťou a hrdosťou porozprával kde všade ako vykonávajú kresťanských myšlienok pôsobia. Dobré sa to počúvalo a potešilo nás, že za ich aktivitami sú aj reálne výsledky. Svoje by o tom vedeli povedať aj tí, čo utekali pred vojnou na Ukrajine. Po ukončení

Riaditeľka ZSS Kreativ z obce Klasov Mária Kóšová s prijímateľmi

Opatrovateľ Roman Szabo s kolegynou

Režisér so zástupcami Slovenskej katolíckej charity

utorňajšej výroby sme vedeli, že nás čaká už len jeden príbeh.

Streda – 2. 8. 2023

V stredu sme sa vydali opäť do Nitrianskeho kraja a to konkrétne do obce Klasov. Dámy zo zariadenia sociálnych služieb „Kreatív“ mi už na jarnej konferencii APSS v SR v Senci slúbili, že majú v kategórii manažér výbornú kandidátku. Nebáli sa ju prihlásiť a po

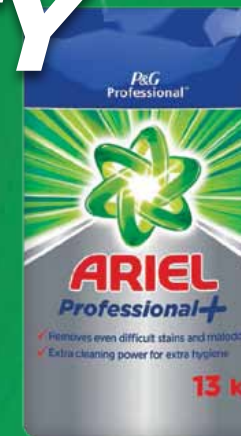
výbere poroty teda smerovali naše cesty aj za riaditeľkou Máriou Kóšovou. A koho sme stretli? Lokál-patriota. V samotnom zariadení pracovali viacerí z členov jej rodiny a tak jej cesty už ako dieťaťa často smerovali do parku pri kaštieli v ktorom sa zariadenie nachádza. A tak si vytvorila vzťah k miestu, ktoré dnes manažuje, k miestu kde žijú zdravotne a mentálne znevýhodnení.

Juraj Mikloš

Už tretie leto sa venujem produkcii dobrodružstva zvaného Dobré Srdce. Stretol som stovky ľudí, ktorí majú na zreteli iba pomoc ostatným. A pritom si často nosia na svojich pleciach oveľa väčší kríž ako tí, o ktorých sa starajú. A čo to dáva mne osobne? Nevieť to asi úplne popísať, ale je to radosť. Radosť zo zistenia, že takýto ľudia sú stále medzi nami a že ich nie je málo. Cesty za finalistami Dobrého srdca sú klukaté ako osudy všetkých z nás, ale teší ma, že majú jasný smer: ukázať vám tieto inšpirujúce príbehy. Pozrite si ich v zázname z Galavečera Dobrého srdca, na dvojke RTVS 7. 10. 2023.

KROTITELIA MASTNOTY

Skvelé odstraňovanie
mastných škvŕn,
aj bez predpierania*

- Receptúra špeciálne navrhnutá na profesionálne použitie
- Obsahuje špecifické technológie belosti, ktoré pomáhajú udržať vašu bielu bielizeň dlhšie bielu
- Obsahuje pokročilý systém povrchovo aktívnych látok, špičkové technológie enzýmov a polymérov, ktoré sú veľmi účinné pri odstraňovaní odolných škvŕn a zápachu
- Efektívny už pri teplote 40 stupňov

KROTITELIA MASTNOTY

Zatočí až so 100% mastnoty,
dokonca aj v studenej vode*

- Umyje až 50.000 tanierov
- Uvoľňuje mastnotu a odolné nečistoty riadu a kuchynských potrieb
- Obsahuje vybranú zmes povrchovo aktívnych látok, ktoré účinne prenikajú do nečistôt
- Jednoduché oplachovanie s výnimočným leskom

*Na základe typických druhov mastnoty prítomných v profesionálnych kuchyniach, studená voda je definovaná ako ≤ 20 °C.

KROTITELIA MASTNOTY

Až o 40% rýchlejšie a ľahšie
čistenie odolnej kuchynskej mastnoty*

- Odstraňuje až 100 % mastnoty
- Ľahko prereže odolnú mastnotu
- Bezpečné použitie na povrchoch prichádzajúcich do styku s potravinami
- Neparfumovaný a bez bielidiel
- Flaša obsahuje 50% recyklovaného plastu**

*V porovnaní s predoším odmastovačom Jar Professional Power Degreaser. **s výnimkou rozprašovača

Professional support™

Oficiálny partner P&G Professional pre SR/ČR
info@profsupport.sk | +421 951 895 526
www.profsupport.sk

P&G Professional™
WOW, to je ČISTOTA!

SRDCE JE JEDNÝM Z NAJSILNEJŠÍCH SYMBOLOV, KTORÝMI KOMUNIKUJEME NAŠE CITY A VYSIELAME SIGNÁLY S JASNÝM VÝZNAMOM A POSOLSTVOM. ASI NIE JE ĽUDSKÁ BYTOSŤ, KTORÁ ICH BERIE INAK AKO VÝLUČNE POZITÍVNE. JE PRETO JASNÉ, ŽE SA PRÁVE SRDCA – H.E.A.R.T.S. STALI POMENOVANÍM JEDINEČNEJ TERAPEUTICKEJ A OPATROVATEĽSKEJ TECHNIKY. VIAC NÁM O TEJTO TECHNIKE Povie ČLENA NOVO ZALOŽENÉHO ZDRUŽENIA DULA DUŠE RENÁTA HELÍSKOVÁ. RENÁTA HELÍSKOVÁ JE ASISTENTKA, ŠPECIÁLNA TERAPEUTKA, OPATROVATEĽKA A AROMATERAPEUTKA, KTORÁ MÁ V SÚČASNOSTI AKO JEDINÁ NA SLOVENSKU A V ČESKEJ REPUBLIKE AJ DIPLOM Z TECHNIKY H.E.A.R.T.S.

Renáta Helísková

SRDCE NIE JE LEN PUMPA

Technika H.E.A.R.T.S. je pomerne novým prístupom v oblasti paliatívnej starostlivosti, i keď v podstate jednotlivé prvky boli terapeutmi, často intuitívne, používané dávno. Kde môžeme hľadať jej pôvod tejto techniky ako uceleného systému?

Technika pochádza z Anglicka. Vyvinula ju Ann Carter, ktorá je komplexný terapeut a aromaterapeut a pracovala v špecializovanom onkologickom zariadení.

Technika je však napokon len nástrojom terapie. Čo je cieľom, ku ktorému smeruje jej používanie?

H.E.A.R.T.S. má za úlohu odvieť pozornosť klienta od ťažkých myšlienok a stíšiť vnútorný hlas, ktorý vytvára strach a úzkosť. Za pomoci dotykov a jemnej masáže sa stimuluje zmyslové receptory a tie sa vďaka nervovým impulzom prenášajú do mozgu. Pri klientoch, ktorým už podávajú morfín, sa po sedení znižujú dávky. Dotyk je dôležitou súčasťou ľudského vývoja a bytostnou túžbou každého jedinca. Mnohí majú strach z bezprostredného kontaktu s chorými, postihnutými, starými ľuďmi a umierajúcimi. Takýto klienti duševne nesmierne strádať, smútiť a chradnú. Prítom len za pohladenie po líci, objatie, alebo držanie za ruky, vedia byť veľmi šťastní a vďační.

Bodky medzi písmenami názvu tejto techniky dávajú tušiť, že okrem slovného významu je názov skratkou.

Áno. Pomenovanie v sebe ukrýva to najdôležitejšie, čo technika využíva a čo srdcia terapeuta a pacienta spája

a zabezpečuje prenos pozitívnych vnemov – dotykom, zrakom, sluchom, čuchom i hmatom. Za jednotlivými písmenami sa skrývajú kľúčové pojmy:

H – handson: dotyk – využitie ľahkého dotyku, hľadania pomocou skupiny piatich techník
E – empatia: proces, ktorý je nevyhnutný pre všetky terapeutické vzťahy a značí nadviazanie spojenia srdiec
A – aromaterapia: používanie esenciálnych olejov a macerátov
T – textúra: materiál – látky používané na prikrytie pacienta napríklad uteráky, prikrývky a terapeutické rukávniky
S – sound: zvuk – zvuk ľudského hlasu, hudba, vibrácie

Tak úzky kontakt s človekom, ktorý zomiera a pre ktorého predstavuje stále ešte tú krajšiu časť jeho bytia, musí spätne ovplyvňovať i vás.

Zmenila vaša práca niečo i vo vás?

Stretnutie a poznávanie princípov aromaterapie a techniky HEARTS je pre mňa obrovský dar. Otvorili sa mi dva nové, paralelné svety, s ktorými komunikujem prostredníctvom vôní, esencií, dotykov a rozhovorov, sprostredkujúcej vzájomnú blízkosť medzi klientom, jeho trápením a obavou zo smrti. Osobný kontakt s ľudskou osamelosťou, bolesťou, či paliatívnym stavom – otvára moju vlastnú psychiku, ktorá hľadá všetky cesty, vzťahy a možnosti, ktoré vzbudia záujem klienta, ulavia mu, či pomôžu na hranici medzi dvoma svetmi.

Áké bolo vaše prvé stretnutie s technikou H.E.A.R.T.S.?

Bolo to vlastne súčasne stretnutie

s mojim vzorom a učiteľom z Holandska, klinickým psychológom a aromaterapeutom Jonathanom Benavidesom, ktorý sa pôvodne špecializoval na autizmus a poruchy komunikácie. Dnes pracuje v paliatívnej starostlivosti, kde sa venuje chorým a umierajúcim. Jeho prednášky, semináre a konferencie po celom svete šíria srdečnú a empatickú energiu a my, jeho žiaci, s láskou toto posolstvo šírimo ďalej. Po absolvovaní seminárov techniky H.E.A.R.T.S. a následnom vypracovaní kazuistik som sa stala v rámci Slovenska a Čiech jej prvou diplomovanou praktičankou.

To znamená, že vás očakávalo uvedenie techniky do života i keď v tomto prípade sa ďaleko viac dotýkalo bolesti a zomierania. Môžete, prosím, konkrétnejšie priblížiť, ako vyzerá vaša práca s klientmi?

V tomto bode bolo pre mňa dôležité, že som nevstupovala na neznámu pôdu. Už v roku 2014 som moje štúdium na Holistickej škole aromaterapie v Kyjove ukončila diplomovou prácou a certifikátom „aromaterapeut“ a intenzívne som sa tejto práci venovala. H.E.A.R.T.S. sa preto pre mňa stalo skutočne „len“ technikou, ktorá doširoka otvorila moje možnosti. Väčšinou pracujem individuálne, len niekedy, to pri ľahších klientoch, v rámci skupiny. Každý klient má svoje bolesti, strachy, úzkosti a smútky. Pohladenie, dotyk, jemná masáž nôh, rúk, poláskanie hlavy ich vie na úvod krásne upokojiť a ich obrovská vďačnosť mi veľa krát tisne slzy do očí.

Pracujem aj s terapeutickými rukávikmi, pletenými bábikami naplnenými levanduľou a terakotovými pasívnymi difúzermi. Tieto milé pomôcky sa stávajú ich dôverníkmi počas bezsených nocí a odpočinku, ráno sú prvé, ktorých sa dotýkajú a večer s nimi zasávajú. Počúvame relaxačnú hudbu a často používame aj tibetské misky, kalimbu a ladičky. Z aromaterapie prevládajú citrusy a kvetové esencie, radi si nechajú ovlažiť tvár kvetovou vodou z damažskej ruže a pomarančových kvetov nerolí.

Ako sa z vášho pohľadu meria úspech?

Úspechom je každé i malé zlepšenie, alebo len úľava. Krátko po absolvovaní semináru som začala pracovať s klientkou, ktorá je 34 rokov po mastektómii. Chemoterapie a ožarovania si vyžiadali svoju daň - stratila čuch aj chuť, má ťažké a stupňujúce sa depresie, bolesti sa stali každodennou súčasťou jej života. Pri našom pr-

vom stretnutí som sa spýtala na akom stupni od 1 po 10 sú jej bolesti a ona ich označila stupňom 7. Po pol hodine práce s technikou H.E.A.R.T.S sme sa dostali na stupeň 5 a klientka bola sama veľmi prekvapená, ako sa jej hlava prestala zaoberať myšlienkami nad jej zdravotným stavom, bola pokojnejšia a bez depresívnych myšlienok. Každé naše sedenie bolo iné – na veľké počudovanie klientky – žiadne opakovanie stereotypov. Táto technika nemá striktné pravidlá a presný rozvrh cvikov, formúl a podnetov. Naopak – empaticky vniesiete do každej terapie kus srdca a sledujete účinok. Dnes po vyše roku konštatujem, že sa tejto klientke postupne vrátila chuť a čuch, že sa pomaličky prebúdzajú do života.

To skutočne úspechom je! Gratulujeme vám obom. Prípady sú však okrem podobných i veľmi odlišné. Samozrejme, tak ako sú odlišní ľudia. Mojou ďalšou veľkou výzvou je klientka v paliatívnej starostlivosti, ktorá má

už 14 rokov diagnostikovanú chronickú lymfatickú leukémiu a 4 roky Parkinsonovu chorobu. Začiatkom roka prekonala mozgovú prírodu, po ktorej bol jej už aj tak zlý zdravotný stav ešte zhoršený o pridali sa problémy s pohybom rúk. Dochádzala som za ňou do zariadenia 4-krát do týždňa. Práca s H.E.A.R.T.S., vône, relaxačná hudba, hra na tibetskú misu a kalimbu nám pomohli ruky rozhybať. Dnes sa dokáže sama najesť, keď odchádzam tak mi zamáva a posieľa bozky. Naše sedenia si vie krásne užívať, pri počúvaní hudby spolu „tancujeme“ aj napriek tomu, že je ležiaca. Keď dostala svoj terapeutický rukávnik, pomenovala ho po jej vnúčikovi. Zdôverila sa mi, že nočné strachy sú preč a konečne sa cíti bezpečne. Reakcia opatrovateľov, sociálnych pracovníčok, blízkej rodiny, ale aj spolubývajúcich je veľmi pozitívna.

Technika H.E.A.R.T.S sa dnes už používa v treťom zariadení sociálnych služieb (ZSS). Dokázate už aj po krátkom čase vyhodnotiť jej úspešnosť?

Moje veľké poďakovanie patrí pani riaditeľke Anne Ghanamovej z CSS Náruč Senior & Junior v Bratislave – Dúbravke. Tá ako prvá videla veľký potenciál v práci s klientmi pomocou techniky H.E.A.R.T.S a v aromaterapii a ponúkla mi možnosť pracovať ako špeciálny terapeut v jej zariadení. K dnešnému dňu pracujeme s technikou H.E.A.R.T.S už v troch zariadeniach dlhodobej starostlivosti v Bratislave. Okrem už spomínaného CSS Náruč Senior & Junior v Dúbravke robíme s touto technikou v zariadení Archa na Kramároch, a v Avalone v Jablňovom. S úľavou a potešením na oboch stranách si dovoľm povedať, že výsledky sú výborné. Na jeseň pre veľký záujem spustíme dvojročný seminár techniky H.E.A.R.T.S so základnými informáciami k esenciálnym olejom, ktoré budú terapeuti pri práci s klientmi používať.

Práca s technikou HEARTS je poslaním a úspech závisí nielen od vedomostí z rôznych liečiteľských oblastí, ale najmä od empatie, súcitu a nekonečnej trpezlivosti, ktorú venujeme klientovi.

Eva Gantnerová

KROTITELIA MASTNOTY

Účinné až na **100% mastnoty***

Ušetríte svojim zamestnancom čas vďaka prípravkom na odstraňovanie mastnoty od P&G Professional

Nebaví vás tráviť dlhé hodiny drhnutím odolných mastných škvŕn vo svojej profesionálnej kuchyni? Priali by ste si, aby existoval spôsob, ako zamestnancom ušetriť čas a námahu a zároveň zachovať dokonalú čistotu? **Nemusíte hľadať ďalej. Výrobky proti mastnote z radu P&G Professional sú navrhnuté špeciálne pre zaneprázdnený kuchynský personál.**

Výrobky z radu P&G Professional majú zlepšenú technológiu na odstraňovanie mastnoty, pomáhajú odstrániť mastnotu a nečistotu v rekordne krátkom čase, vďaka čomu sa môžete sústrediť na to, čo je skutočne dôležité: poskytovanie dokonalých služieb svojim zákazníkom. Či už ide o pripečenú mastnotu na hrncoch a panviciach, mastné škvŕny na uniformách kuchárov alebo odolnú špinu na digestoroch, rad výrobkov P&G Professional ich všetky hravo zvládne.

Prostriedok na umývanie riadu Jar Professional pomáha odstraňovať odolnú mastnotu v profesionálnej kuchyni a vyžaduje o 50 % menej drhnutia¹, fľašu za fľašou. Stačí málo, čo znamená, že si môžete užívať dlhotrvajúcu čistiacu silu bez neustáleho dopĺňania zásob. Alebo vyskúšajte **Jar Professional** poradte si s odolnými škvŕnami od jedla aj pri krátkych cykloch². Už vás nebaví bojovať s odstraňovaním odolných mastných škvŕn z uniforiem svojich zamestnancov? **Ariel Professional** je povinnou výbavou pre dokonale čisté textilie. Jeho silné zloženie rozpúšťa a pomáha odstraňovať mastnotu z textilných vlákien, pôsobí na širokú škálu rôznych nečistôt vrátane škvŕn od oleja či zvyškov jedla a odstraňuje nežiaduce pachy. A v neposlednom rade, s **P&G Professional** zničíte mastnotu, nie svoj rozpočet. Rozlúčte sa s dlhými hodinami strávenými drhnutím mastných povrchov a vychutnajte si čistejšie povrchy za zlomok času. **Jar Professional ultrasilný odmasťovač** je vďaka svojej všestranosti ideálny na širokú škálu povrchov a prináša až o 40 % rýchlejšie a ľahšie čistenie odolnej kuchynskej mastnoty**.

Nedovoľte, aby vás mastnota brzdila. Pridajte sa k nespočetnému množstvu profesionálnych kuchýň, ktoré už prešli na výrobky P&G Professional a zmenili svoje čistiace postupy.

P&G Professional™
WOW, to je ČISTOTA!

¹ v porovnaní len s vodou ² krátke cykly definované ako kratšie než 55 minút *mastnoty bežne sa nachádzajúce v profesionálnych kuchyniach **v porovnaní s predošlým odmasťovačom Jar Professional Power Degreaser.

ĎALŠÍ PROBLÉM V ZDRAVOTNÍCTVE

SOCIÁLNI PRACOVNÍCI V NEMOCNICIACH SÚ UŽ ZÚFALÍ!

V NEMOCNICIACH, NA PSYCHIATRICKÝCH KLINIKÁCH, ČI V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH SÚ NEODMYSLITELNOU SÚČASŤOU PERSONÁLU. SOCIÁLNI PRACOVNÍCI NASTUPUJÚ VTEĎ, KEĎ UŽ LEKÁRI STABILIZOVALI ZDRAVOTNÝ STAV PACIENTA. ICH ÚLOHOU JE NASMEROVAŤ PACIENTA A JEHO PRÍBUZNÝCH, ABY S PODPOROU SPOLU NAVRHNUŤÝCH OPATRENÍ BOL PRECHOD Z NEMOCNICE PLYNULÝ, ABY SA UDRŽAL STABILIZOVANÝ ZDRAVOTNÝ STAV A ABY SO SVOJOU DIAGNÓZOU ŽIL KVALITNE A DÔSTOJNE.

„**N**aša vyše 80-ročná mama náhle skolabovala a my sme vôbec nerátali s tým, že ju sily opustia zo dňa na deň. Skončila v nemocnici a aj keď jej lekári zachránili život, už nebola schopná samostatne fungovať. Našťastie tam bola výborná, empatická a zorientovaná sociálna sestra, ktorá nám poradila, kde a akú žiadosť treba podať, akú starostlivosť máme právo žiadať a vďaka nej je dnes naša mama v DSS-ke, ktorú si môže v pohode dovoliť zo svojho dôchodku,“ vraví 40-tnička Martina.

Vo vákuu

V nemocniciach však už dnes žiadne sociálne sestry oficiálne nenájdete. Sú tam „len“ sociálni pracovníci, ktorí od

roku 2010 nepatria medzi zdravotnícky personál. To im podľa ich slov spôsobuje nemalé problémy. „Sme kdesi v právnom vákuu. Oficiálne by sme totiž vôbec nemali poznať zdravotný stav pacientov, ale bez toho nevieme vykonávať našu prácu. Čiže, samozrejme, my vieme, čo pacientovi je a akú pomoc potrebuje. Pracujeme s jeho zdravotnou dokumentáciou. My vlastne požadujeme, aby sa len zlegalizovalo to, čo sa aj tak v nemocniciach deje,“ vysvetľuje sociálna pracovníčka z Nemocnice ak. L. Déřera v Bratislave Viera Veselá.

V čom je teda problém?

Sociálnych pracovníkov nemocnice, psychiatrické kliniky, aj iné zdravotnícke zariadenia potrebujú v rámci multidisciplinárnych tímov, aby mohli poskytovať komplexnú zdravotnú starostlivosť. To sú totiž tí ľudia, ktorí môžu účinnou intervenciou pomôcť, aby pacienti viedli po vyriešení najzávažnejších somatických a psychických ťažkostí dôstojný život. Ale aj tomu, aby sa nevracali – napríklad ľudia bez domova, naspäť na ulicu a potom opäť do nemocnice. „Vieme zdravotné sestry odbremeniť od tzv. sociálnych hospitalizácií, keď človek príde do nemocnice, potrebuje akútnu zdravotnú starostlivosť a potom, ako ju dostane potrebuje skôr opatrovateľskú starostlivosť. Len ho niet kam posunúť, a tu spolu s príbuznými nastavujeme následnú opatrovateľskú starostlivosť mimo zdravotníckeho zariadenia,“ dodáva Viera Veselá.

„My máme momentálne invalidizovaných mladých pacientov, ktorých jediným životným programom je čakať jeden deň v mesiaci na dôchodok. Títo ľudia nemajú možnosť žiť plnohodnotne v komunite, sú celý život s rodičmi, vznikajú tam stresy, konflikty...“

„My sme tí, ktorí pomáhajú rodinám riešiť situáciu po tom, ako sa ich rodinný príslušník vráti do domácej starostlivosti. Poradíme, ako udržať zdravotný stav tak, aby nedošlo k jeho zhoršeniu, napr. tým, že minimalizujeme sociálne „stresory“ (práca v chránených dielňach, samostatné bývanie...),“ vraví predsedníčka Slovenskej komory sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce Katarína Mažárová, ktorá pracuje na psychiatrickej klinike v Trenčíne.

Demotivujúci systém

Obe dámy majú vysokoškolské vzdelanie II. stupňa v odbore sociálna práca a za jeden z obrovských problémov súčasného nastavenia systému považujú aj to, že neumožňuje ďalšie vzdelávanie. Je podľa nich natoľko demotivujúci, že noví sociálni pracovníci sa do tejto práce nehrnú. Hrozí, že ju v budúcnosti nebude mať kto vykonávať. Nezanedbateľným problémom sú aj financie. Sociálni pracovníci zarábajú výrazne menej ako ostatní zdravotnícki pracovníci. „Nie je to však len o platoch. Zoberte si, že počas pandémie Covidu sme boli v prvej línii, ale nemali sme automaticky nárok na ochranné pomôcky“, dodáva Katarína Mažárová. Medzi zdravotnícky personál sú zaradené aj také povolania ako fyzik, laboratórny diagnostik, logopéd, psychológ, či liečebný pedagóg. Je preto nepochopiteľné, prečo je zaradenie sociálnych pracovníkov taký problém. Slovenská komora sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce sa 8 rokov snaží o zmenu zákona – vlastne len o navrátenie niekdajšieho právneho stavu. Neustále naráža na odmietanie s tým, že toto aktuálne nie je prioritou.

V máji tohto roka však svetlo sveta uzrela novela zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch a stavovských organizáciách v zdravotníctve. Príšli k nej však desiatky pripomienok a viacero inštitúcií s ňou nesúhlasilo. My sme sa obrátili so žiadosťou o stanovisko na Slovenskú komoru sestier a pôrodných asistentiek a tiež na Ministerstvo zdravotníctva. Prvá spomínaná inštitúcia nám ani po telefonnickej urgencii neodpovedala a ministerstvo poslalo takéto stanovisko: „Aktuálne sa uskutočnili na Ministerstve zdravotníctva SR stretnutia s Komorou sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce. V danej téme prebiehajú odborné diskusie, preto nie je možné v tejto chvíli o bližších podrobnostiach informovať.“

Zdá sa však, že svitá na lepšie časy. SKSP a ASP obdržala z MZ SR návrh na legislatívne ukotvenie sociálnych pracovníkov v zdravotníctve. Predložený materiál aktuálne analyzujú a budú o ňom rokovať s MZ SR. Treba však dodať, že ústretová je úradnícka vláda. Ako sa k problému postaví nová vláda, ktorá vzíde zo septembrových volieb, je veľkou otázkou.

Eva Sládková

BYROKRACIA ALEBO ČLOVEK KOMU BUDEME SLUŽIŤ?

VEDENIE OŠETROVATELSKEJ DOKUMENTÁCIE JE NEODMYSLITELNOU SÚČASŤOU OŠETROVATELSKEJ PRAXE. ZÁKLADNOU POŽIADAVKOU JE SÚLAD S LEGISLATÍVOU. DOKUMENTÁCIA MÁ OBSAHOVAŤ VŠETKO, ČO MÔŽE POMÔCŤ KVALITNEJ A EFEKTÍVNEJ OŠETROVATELSKEJ STAROSTLIVOSTI. PERSONÁL BY MAL VEDIEŤ, ŽE KAŽDÝ ZÁZNAM RAZ MÔŽE POSLŮŽIŤ AKO DÔKAZ, ŽE STAROSTLIVOSŤ BOLA POSKYTNUTÁ LEGE ARTIS, PRI DODRŽANÍ KOMPETENCIÍ A ZÁKONNÝCH NORIEM, VRÁTANE ŠTANDARDOV. NEMENEJ DÔLEŽITÉ JE POLOŽIŤ SI OTÁZKU, ČI JE VEDENIE OŠETROVATELSKEJ DOKUMENTÁCIE EFEKTÍVNE. A PRÁVE PRI TEJTO OTÁZKE SA PRISTAVÍME.

Jednou z kľúčových úloh manažéra je striehnuť na efektívnosť procesov, vrátane efektívneho dokumentovania. Dokumentácia ošetrovateľskej starostlivosti by mala obsahovať informácie, ktorých dokumentovanie má zmysel. Zvlášť v dnešnej dobe, keď takmer každé pracovisko zápasí s nedostatkom personálu je neefektívna a neopodstatnená dokumentácia luxusom, ktorý si nemôžeme dovoliť. Modelujeme, prehodnocujeme, zefektívňujeme. Neprestávajme hľadať možnosti redukcie nadmernej administratívy pri zachovaní legislatívnych východísk, aby nám zostal čas na fyzickú starostlivosť o pacientov, ktorá je prioritou. Vysoká administratívna záťaž v súvislosti s opakovaným predkladaním rozsiahlej dokumentácie, týkajúcej sa tých istých chronických pacientov, dlhodobo indikovaných pre ošetrovateľskú starostlivosť, je dobre známa poskytovateľom sociálnych služieb, ktorí poskytujú ošetrovateľskú starostlivosť na základe zmluvy so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou. Túto tému Asociácia komunikuje už desiatky mesiacov. Na základe novely zákona 576/2004 Z. z. účinnej od 1. 8. 2022 sa APSS v SR opäť obrátila na vedenie VŠZP so žiadosťou o prehodnotenie a zmenu zmluvných podmienok s odôvodnením, že v spomínanej novele je definovaná Dlhodobá a následná zdravotná starostlivosť, ktorá jasne určuje a vymedzuje pacientov indikovaných pre tento druh zdravotnej starostlivosti. Nové znenie zákona definíciou dlhodobej zdravotnej/ošetrovateľskej starostlivosti logicky predpokladá aj dlhodobú platnosť Návrhu. Opakované generovanie návrhu, priebežného zhodnotenia komplexnej ošetrovateľskej starostlivosti sestrou a epikrízy vyhotovenej ošetrujúcim lekárom u toho istého pacienta každých 6 mesiacov nemá opodstatnenie. Veľmi náročný, neefektívny proces predstavuje prílišnú administratívnu a časovú záťaž na úkor samotnej

starostlivosti. VŠZP v ďalšej komunikácii zdôvodňovala svoj postup odvolaním sa na štandardný postup „Komplexný ošetrovateľský manažment pacienta v zariadení sociálnych služieb“ a Kontrolný list, ktorý autori štandardu odporúčajú prehodnocovať najmenej jedenkrát za 6 mesiacov. Štandard, dokonca ani žiadne iné právne predpisy, však neukladajú povinnosť poskytovateľovi opakované vypracovanie návrhu, priebežného zhodnotenia komplexnej ošetrovateľskej starostlivosti sestrou a epikrízy vyhotovenej ošetrujúcim lekárom u toho istého pacienta každých 6 mesiacov. Takéto predkladanie nemá legislatívnu oporu v žiadnom právnom predpise a iné poisťovne ho nikdy nepožadovali. Riešením by mohlo byť predkladanie Kontrolného listu po každom prehodnotení, najmenej však každých 6 mesiacov (v zmysle štandardu), ktoré by splnilo účel prehodnocovania indikácie, výrazne by zjednodušilo aktuálne náročné, neefektívny a nelogický proces, a zároveň by zjednotilo podmienky predkladania Kontrolného listu u všetkých zdravotných poisťovní.

Asociácia v tejto veci opakovane konala a vyjednávala. Z jej pohľadu by jednoduché a logické opatrenie, užitočné pre poskytovateľovi poisťovňu viedlo tiež k odľahčeniu preťažených lekárov, ktorí sú do procesu zainteresovaní. Hoci toto zjednodušenie by viedlo k úspore nákladov a času, ani táto pozitívna zmena sa nerodí ľahko. Vyjadrujem presvedčenie, že po vzájomnom objasnení chápania platnej legislatívy čoskoro nájdeme zhadu a riešenie pre možnosti zjednodušenia, zefektívnenia, a tým väčšieho priestoru pre kvalitnú ošetrovateľskú starostlivosť. Záleží nám na neustálom zlepšovaní podmienok pre výkon ošetrovateľstva v našich zariadeniach a pokles nadmerného administrovania je jednou zo správnych ciest.

PhDr. Zuzana Fabianová, MBA
predsedníčka sekcie ošetrovateľstva Asociácie
poskytovateľov sociálnych služieb SR

SPÁJAME SVOJE SILY, ABY SME MOHLI POMÁHAŤ EŠTE VIAC

Už 3 roky vzdelávame a pomáhame tím, ktorí zasvätili svoj život pomoci ľuďom v zariadeniach sociálnych služieb.

Naším hlavným poslaním je poskytovať **granty určené na rekvalifikačné kurzy** pre tých, ktorí chcú zmeniť svoju profesiu a stať sa kvalifikovanými opatrovateľmi v zariadeniach sociálnych služieb či domovoch dôchodcov.

Takýmto spôsobom **zvyšujeme odbornú kvalifikáciu opatrovateľov** v snahe udržať ich v systéme sociálnych služieb na Slovensku. Komplexne im z grantov uhrádzame výdavky na rekvalifikačný kurz.

Vďaka tejto iniciatíve sa nám podarilo získať do systému sociálnych služieb **147 opatrovateľov**, ktorí prešli rekvalifikáciou a uhradili sme im náklady s tým spojené.

rok 2021

46

PODPORENÝCH
OPATROVATEĽOV/
OPATROVATEĽIEK

rok 2022

50

PODPORENÝCH
OPATROVATEĽOV/
OPATROVATEĽIEK

rok 2023

51

PODPORENÝCH
OPATROVATEĽOV/
OPATROVATEĽIEK

Na tento účel sme doteraz prerozdělili viac ako **38.736 eur**.

Prostredníctvom komunikačných aktivít zvyšujeme vo verejnosti povedomie o spoločenskej dôležitosti profesie opatrovateľ. **Kampaň ĎAKUJEME** do ktorej sa zapojili známe osobnosti spoločenského a kultúrneho života mala v rámci sociálnych sietí viditeľnosť **viac ako 100 000 užívateľov**.

Chceme pomáhať ešte viac.

Široké portfólio pomôcok na jednom mieste

Pohodlne a bez starostí so službou Home Delivery

Portfólio mnohých výrobcov pod jednou strechou

- starostlivosť o rany - vlhká terapia
- inkontinencia
- stomické pomôcky
- intermitentná katetrizácia
- diabetické pomôcky
- spotrebný materiál (rukavice, dezinfekcia a i.)

B|BRAUN
SHARING EXPERTISE

Coloplast

ConvaTec

TENA

HARTMANN
+

dansac

seni

PRO-NURSE

Rozumieme potrebám klientov aj personálu sociálnych služieb, pre ktorý je efektivita kľúčová.

Vedieť vyriešiť pomôcky pre klientov na jednom mieste je nie len pohodlné, ale aj rýchle a jednoduché.

Kontaktujte nás:

✉ info@epion.sk ☎ +421 902 111 301
🌟 www.epion.sk

 EPION
MEDICAL